

Hanna Szymczyk
(Warszawa)

**MATERIAŁY BENEDYKTA ZIENTARY
(1928–1983)
(III-329)**

Benedykt Zientara urodził się 15 czerwca 1928 r. w Czosnowie (niektóre źródła podają jako miejsce jego urodzenia Ożarów). Był synem Stanisława, pracownika Policji Państwowej i Heleny z Bochenków. Do szkoły podstawowej uczęszczał w Zgierzu, nauki gimnazjalne pobierał w okresie okupacji na tajnych kompletach w gimnazjum ss. urszulanek w Ożarowie. Ukończył je w 1945 r. i w tymże roku zdał egzamin do liceum im. H. Kołłątaja w Warszawie, gdzie w 1947 r. uzyskał świadectwo dojrzałości. Już w okresie liceum interesował się historią, pobierając nadobowiązkowe lekcje z greki. Podczas nauki szkolnej nawiązał kontakty z młodzieżowym ruchem ludowym, należąc po wojnie do organizacji „Wici”. W 1947 r. rozpoczął studia historyczne na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Warszawskiego. W 1948 r. uzyskał stypendium Towarzystwa Miłośników Historii, które zobowiązywało do pracy w Instytucie Historycznym UW. W jej ramach obsługiwał Bibliotekę Instytutu i przygotowywał do wydania *Sigillata z Kancelarii Koronnej XVII i XVIII w.* Od 1949 r. pełnił również funkcję asystenta w Muzeum m.st. Warszawy (do 1950). Podczas studiów brał udział w seminariach prof. Mariana Małowista, przygotowując pod jego kierunkiem pracę magisterską *Możnowładztwo zachodniopomorskie w XII w. i jego podstawy gospodarczo-społeczne*. Po ukończeniu studiów w 1950 r. uzyskał asystenturę w Instytucie Historycznym UW, gdzie pozostał przez 33 lata, do końca swego życia. Dodatkowo w latach 1953–1961 pracował w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk.

Samodzielne badania naukowe w IH UW rozpoczął w kilkusobowym zespole zajmującym się dziejami rzemiosła polskiego. Podsumowaniem ich była obroniona w 1954 roku rozprawa doktorska (kandydacka) *Dzieje małopolskiego hutnictwa żelaznego w XIV–XVII w.*, której promotorem był prof. Marian Małowist. Następnie poświęcił się badaniom nad wczesną historią Pomorza Zachodniego i terenów przyległych ze Starą i Nową Marchią łącznie. W roku 1958 odbył czteromiesięczne studia na uniwersytecie w Heidelbergu w ramach wymiany stypendystów. W 1961 r. habilitował się na podstawie rozprawy *Kryzys agrarny w Marchii Wkrzańskiej w XIV w. Z nadań nad strukturą rolnictwa krajów nadbałtyckich*. W 1971 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1981 – zwyczajnego. W latach 1970–1973 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Historycznego UW, był też od 1980 r. przewodniczącym Rady Naukowej Instytutu Historycznego UW.

Dalsze zainteresowania naukowe Benedykta Zientary skoncentrowały się wokół historii społecznej i gospodarczej Europy średniowiecznej. Rezultatem ich były syntetyczne ujęcia dotyczące migracji średniowiecznej, osadnictwa na prawie niemieckim i formowania się świadomości narodowej. Jeśli chodzi o historię Polski, zajął się głównie Polską XIII-wieczną i historią Śląska. Prace badawcze nad historią stosunków polsko-niemieckich doprowadziły do ścisłej współpracy z niemieckimi instytutami historycznymi, takimi jak Konstanzer Arbeitskreis für mittelalterliche Geschichte, Hansische Arbeitsgemeinschaft in der DDR i Komisja Podręcznikowa Polsko-Niemiecka. Wyjeżdżał na liczne zjazdy i staże naukowe w Niemczech (Heidelberg 1958, Berlin 1966) oraz prowadził wykłady gościnne jako visiting professor (Frankfurt am Main 1973/74, Giessen 1976/77). Świadectwem międzynarodowego uznania dla działalności naukowej B. Zientary było zapraszanie go do udziału w pracach naukowych instytutów europejskich, jak Istituto Internazionale di Storia Economica w Prato, oraz na sympozja i zjazdy naukowe: Nicea, Praga, Bratysława, Budapeszt.

Benedykt Zientara był członkiem rad naukowych Instytutu Historii i Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN. Aktywnie działał w Polskim Towarzystwie Historycznym – radach naukowych stacji i komisji naukowych PTH. Należał do wielu komitetów redakcyjnych, m.in. *Encyklopedii historii gospodarczej Polski*, *Encyklopedii szkolnej*. *Społeczeństwo i jego*

rozwój, *Encyklopedii historii Polski* i niemieckiego wydawnictwa encyklopedycznego *Lexikon des Mittelalters*.

Był autorem około 150 drukowanych prac, artykułów, referatów i polemik oraz około 140 recenzji. Najcenniejsze z jego prac to *Dzieje małopolskiego hutnictwa żelaznego XIV–XVII w.*, 1954 (praca doktorska), *Z dziejów rzemiosła w Polsce*, 1954 (wspólnie z A. Mączakiem i H. Samsonowiczem), *Szkice szczecińskie X–XVII*, 1958, *Kryzys agrarny w Marchii Wkrzańskiej w XIV w.*, 1961 (praca habilitacyjna), *Dzieje gospodarcze Polski do 1939 roku*, 1965 (wspólnie z I. Ichnatowiczem i A. Mączakiem), *Historia powszechna średniowiecza*, 1968, *Henryk Brodaty i jego czasy*, 1975, *Spółczesność polskie od X do XX wieku*, 1979 (z I. Ichnatowiczem i A. Mączakiem), *Świt narodów europejskich*, 1985, *Dawna Rosja – despotyzm i demokracja*, 1995.

Żonaty z Marią z Płaczkowskich miał trzech synów: Andrzeja, Piotra i Wawrzyńca.

Benedykt Zientara zmarł w Warszawie po długotrwałej chorobie dnia 11 maja 1983 r. i został pochowany na Cmentarzu Bródnowskim.

Materiały Benedykta Zientary Archiwum Polskiej Akademii Nauk uzyskało w drodze zakupu od jego żony Marii Zientarowej w 1996 r. (nr księgi nabytków 2246).

Wstępne prace porządkowo-inwentaryzacyjne były prowadzone na przełomie 1997 i 1998 roku przez dr Halinę Zubalową oraz w 1998 r. przez studenta historii UW odbywającego praktyki w Archiwum PAN Roberta Bulińskiego. Kontynuowała je w okresie 1999–2000 dr Hanna Szymczyk, która nadała ostateczny kształt inwentarzowi. Rozmiar zespołu liczy 4 m.b. Podzielono go na 8 zasadniczych grup.

Grupę I – prace twórcy spuścizny z lat 1949–1982 – podzielono na następujące podgrupy: A. Prace; B. Artykuły i referaty; C. Hasła do encyklopedii i słowników; D. Popularyzacja; E. Wykłady; F. Recenzje; G. Materiały warsztatowe. Największa jest podgrupa B (j.a. 31–96). Ze względu na jej dużą różnorodność tematyczną zastosowano przy porządkowaniu podział na następujące tematy: historia miast, historia gospodarcza – przemysł, handel; kształtowanie się świadomości narodowej; Piastowie; historia Pomorza i Śląska; osadnictwo i kolonizacja w Europie Środkowej; ruchy migracyjne; ruch krucjatowy; struktura społeczna wsi średniowiecznej; przemiany w Polsce w XIII wieku; kultura, nauka; artykuły popularnonaukowe; artykuły okolicznościowe i polemiczne. W ramach danego tematu ułożono artykuły chronologicznie od najwcześniejszego do najpóźniejszego i niedatowanych. Zamykają podgrupę fragmenty (pojedyncze kartki) nieustalonych artykułów, referatów, przypisów. Wśród haseł do encyklopedii najwięcej jest do *Encyklopedii historii gospodarczej Polski* i *Encyklopedii historii Polski*.

Spora podgrupa wykładów (j.a. 106–116) prowadzonych w Instytucie Historii UW dotyczy historii Polski, Europy, Niemiec, historii kościoła i wstępu do badań historycznych. Wykłady prowadzone na uniwersytecie w Giessen odnoszą się do historii stosunków polsko-niemieckich od XII do XIX wieku.

Recenzje to 94 recenzje prac drukowanych. Trzecie egzemplarze maszynopisów artykułów i recenzji wydzielono do wybrakowania.

Drugą pod względem wielkości podgrupą grupy I są materiały warsztatowe. Otwierają je pochodzące z początku lat 50. materiały do historii hutnictwa w Polsce. Jest tu m.in. kartoteka kuźnic ułożona wg ziem i powiatów. Obszerne są materiały do historii Pomorza Zachodniego – wypisy ze źródeł i wydawnictw źródłowych (j.a. 130–138). Przy materiałach do historii gospodarczej Europy zachowano układ autora spuścizny – notatki i streszczenia z opracowań lit. A–Z (j.a. 139–144). W materiałach do historii Europy najwięcej miejsca zajmuje historia Brandenburgii, Nowej Marchii, Marchii Wkrzańskiej i Rugii (j.a. 146–149). Zamykają tę podgrupę wycinki prasowe dotyczące historii sztuki europejskiej i Chin.

Grupa II to materiały działalności z lat 1946–1983. Wśród działalności naukowej najwięcej miejsca zajmuje udział B. Zientary w konferencjach, zjazdach, sympozjach i kolokwiach polskich i międzynarodowych (Berlin, Bratysława, Budapeszt, Koszyce, Lubeka, Marburg, Mediolan–Spoleto, Nicea–Antibes, Prato) (j.a. 165–181). Interesującą podgrupę

stanowią materiały działalności dydaktycznej w Instytucie Historii UW (j. 182–187). Są tu plany zajęć, wykładów, ćwiczeń, seminariów, tematy, listy studentów. Znajduje się tu też 9 prac magisterskich napisanych przez seminarzystów B. Zientary (j.a. 188–196).

Działalność wydawnicza (j.a. 198–207) to przede wszystkim prace przy dużych wydawnictwach encyklopedycznych, jak: *Encyklopedia historii gospodarczej Polski*, *Encyklopedia szkolna. Społeczeństwo i jego rozwój*, *Encyklopedia historii Polski* czy *Lexikon des Mittelalters*. W działalności redakcyjnej ciekawa jest korespondencja z czytelnikami „Mówią Wieki”.

Działalność społeczna to najwcześniejszy okres przynależności B. Zientary do organizacji „Wici” (1946–1947) – j.a. 212.

W III grupie materiałów biograficznych z lat 1943–1982 sporo miejsca zajmują zeszyty szkolne i notatki ze studiów (j.a. 215–221).

Grupa IV obejmuje korespondencję wychodzącą i wpływającą z okresu 1954–1983. Duża jest wymiana listów z naukowcami niemieckimi, jak: Evamaria Engel, Herbert Eve, Konrad i Wolfgang Fritze, Johannes Kalisch, Herbert Ludat, Jürgen Sydow czy Klaus Zernack oraz uczonym francuskim José Gentil da Silva i czeskim Hugo Weczerką. Z uczonych polskich są listy od Janusza Berghauzena, Mariana Biskupa, Ireneusza Ihnatowicza, Kazimierza Jasińskiego, Gerarda Labudy, Mariana i Izabeli Małowistów, Henryka Samsonowicza i Jerzego Strzelczyka.

Grupa V (1955–1979) – materiały o twórcy spuścizny – to recenzje prac B. Zientary oraz listy do redakcji „Mówią Wieki”, nadesłane po ukazaniu się pracy *Henryk Brodaty i jego czasy*.

Materiały rodzinne znajdują się w grupie VI (1944–1983) i obejmują dokumenty matki oraz zmarłego tragicznie młodszego brata Józefa – zeszyty szkolne, a także korespondencję żony i synów.

Materiały osób obcych – grupa VII (1975–1981) – to m.in. dwie prace Gerarda Labudy: *Faktum św. Stanisława i Zaginiona kronika z pierwszej połowy XIII wieku w „Rocznikach Królestwa Polskiego” Jana Długosza. Próba rekonstrukcji*.

W grupie VIII – załącznikach – umieszczono drukowane prace B. Zientary, fotografie z nieustalonych miejsc, wydawnictwa, prospekty wydawnicze, wycinki prasowe oraz zbiór pocztówek z widokami miast i reprodukcjami dzieł sztuki.

Materiałom Benedykta Zientary nadano w Archiwum PAN sygnaturę III-329. Liczą one 257 jednostek uzupełnionych 14 aneksami.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Benedykta Zientary* Archiwum Polskiej Akademii Nauk, sygn. III-329
2. Archiwum Uniwersytetu Warszawskiego, sygn. WH kand. 29, WH hab. 1–21
3. Barański Marek, *Benedykt Zientara 15 VI 1928 – 11 V 1983*, „Kronika Warszawy”, 1084, nr 3, s. 190–195
4. Barański Marek, Suchocki Jerzy, *Bibliografia prac Benedykta Zientary*, „Przegląd Historyczny”, 1984, t. XV, z. 3, s. 403–421
5. Biskup Marian, *Benedykt Zientara 1928–1983*, „Zapiski Historyczne”, 1984, t. XLIX, z. 1, s. 201–205
6. Małowist Marian, *Benedykt Zientara (15 VI 1928 – 11 V 1983)*, „Przegląd Historyczny”, 1984, t. LXXV, z. 3, s. 391–399
7. Mączak Antoni, *Benedykt Zientara (15 VI 1928 – 11 V 1983)*, „Przegląd Historyczny”, 1984, t. LXXV, z. 3, s. 401–403
8. Samsonowicz Henryk, *Benedykt Zientara (15 VI 1928 – 11 V 1983)*, „Kwartalnik Historyczny”, 1983, r. XC, nr 4, s. 1013–1016
9. Samsonowicz Henryk, *Benedykt Zientara (15 VI 1928 – 11 V 1983)*, „Acta Poloniae Historica”, 1984, t. 50, s. 303–305
10. *Słownik historyków polskich*, Warszawa 1994, s. 581–582

11. Sztetyło Janusz, *Benedykt Zientara (Czosnów 15 VI 1928 – Warszawa 11 V 1983)*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 1984, r. XXXI, nr 4, s. 589–591

PRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

I. Materiały twórczości naukowej	1–156
A. Prace	1–30
B. Artykuły i referaty	31–96
a. Historia miast	31–41
b. Historia gospodarcza – przemysł, handel	42–47
c. Kształtowanie się świadomości narodowej	48–57
d. Kolonizacja niemiecka	58–64
e. Piastowie	65–68
f. Historia Pomorza i Śląska	69–75
g. Osadnictwo i kolonizacja Europy Środkowej, ruch migracyjny	76–78
h. Ruch krucjatowy	79–80
i. Struktura społeczna wsi średniowiecznej	81–83
j. Przemiany w Polsce w XIII w.	84–86
k. Kultura i nauka	87–90
l. Artykuły popularnonaukowe	91–94
m. Artykuły okolicznościowe i polemiczne	95–96
C. Hasła do encyklopedii i słowników	97–103
D. Popularyzacja	104–105
E. Wykłady	106–116
a. Instytut Historii UW	106–115
b. Uniwersytet w Giessen	116
F. Recenzje	117–121
G. Materiały warsztatowe	122–156
II. Materiały działalności organizacyjno-naukowej, dydaktycznej, wydawniczej i społeczno-politycznej	157–212
A. Działalność organizacyjno-naukowa	157–181
B. Działalność dydaktyczna	182–197
a. Instytut Historii UW	182–187
b. Prace magisterskie pisane pod kierunkiem B. Zientary	188–196
c. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego	197
C. Działalność wydawnicza i redakcyjna	198–211
D. Działalność społeczno-polityczna	212
III. Materiały biograficzne	213–223
IV. Korespondencja	224–233
A. Korespondencja wychodząca	224
B. Korespondencja wpływająca	225–233
V. Materiały o twórcy zespołu	234–235
VI. Materiały rodzinne	236–237
VII. Materiały osób obcych	238–247
VIII. Załączniki	248–257
Aneksy	1–14

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

A. Prace

1. *Lokacje miejskie w Małopolsce właściwej w I połowie XVI wieku*
Praca seminaryjna, 4 mapki odręczne
1949, rkp., rys., l., k. 12

2. *Najdawniejsze osady o charakterze miejskim w Polsce (X–XII w.)*
Praca seminaryjna[?]
Po 1948, rkp., l., k. 16
3. *Stosunki społeczne na wsi w okresie karolińskim*
Praca seminaryjna (brulion?)
B.d., rkp., l., k. 3
4. *Szkice szczecińskie*
Tekst, dodatek: opis wizyty poselstwa polskiego w Szczecinie, spis rozdziałów, wykaz skrótów, propozycje i źródła ilustracji, konspekt treści oraz jego ocena przez Gerarda Labudę
Ok. 1956, rkp., masz., l., k. 13
Druk: Warszawa 1958
5. *Historia Pomorza*
Okres III *Rozdrobnienie feudalne (1295–1464)* – charakterystyka źródeł i literatury. Cz. I *Rozkwit stosunków feudalnych (1295–1368)*, rozdz. I–IV, Cz. II *Pogłębienie anarchii feudalnej (1368–1464)*, rozdz. I–V
Ok. 1965, rkp., masz., l., k. 120
Druk: Poznań 1969, s. 168–327
6. Ichnatowicz Ireneusz, Mączak Antoni, Z.B., *Dzieje gospodarcze Polski do roku 1939*
Uzupełnienia do tekstu pracy
Ok. 1965, rkp., masz., l., k. 34
Druk: Warszawa 1965
7. *Historia powszechna średniowiecza*
Wstęp, cz I (V–X w.), rozdz. I–IX, cz. II (XI–XIV w.), rozdz. I–IV
Przed 1968, rkp., l., k. 197
Druk: Warszawa 1968
8. Jw.
Cz. II (XI–XIV w.), rozdz. V–X, cz. III (XIV–XV w.), rozdz. I–VIII, zakończenie, spis rozdziałów, tablic, map
Przed 1968, rkp., l., k. 214
9. Jw.
Konspekt pracy, wskazówki bibliograficzne, wstęp, cz. I (V–X w.), rozdz. I–IX
Przed 1968, masz., l., k. 1–218
10. Jw.
Cz. II (XI–XIV w.), rozdz. I–X
Przed 1968, masz., l., k. 23–450
11. Jw.
Cz. III (XIV–XV w.), rozdz. I–VIII, wykaz panujących, spis ilustracji, tablic, map, wykaz skrótów, większe zmiany i uzupełnienia
Przed 1986, masz., l., k. 451–717
12. Jw.
Drugi niekompletny egzemplarz maszynopisu z odręcznymi uzupełnieniami
Przed 1968, rkp., masz., l., k. 321

13. *Henryk Brodaty i jego czasy*
Przegląd treści, rozdz. I–XIII
Ok. 1973, rkp., l., k. 1–143
Druk: Warszawa 1975
14. Jw.
Rozdz. XIV–XXIV, wykaz skrótów, spis treści, tablice genealogiczne, mapa Polski w skali 1:2000 z naniesionymi odręcznie nazwami miast i granicami ziem, fotokopia z rękopisu – ślub Henryka Brodatego, podpisy pod ilustracjami
Ok. 1973, rkp., l., k. 144–307
15. Jw.
Przedmowa, rozdział I–XV
Ok. 1973, rkp., masz., l., k. 1–238
16. Jw.
Rozdziały XVI–XXIV, spis treści, uzupełnienia, podpisy pod ilustracjami
Ok. 1973, rkp., masz., l., k. 239–508, 428a
17. Jw.
Przegląd treści, konspekt, przedmowa, rozdz. I–XV
Ok. 1973, masz., l., k. 244
18. Jw.
Rozdz. XVI–XXIV, przypisy, spis treści
Ok. 1973, masz., l., k. 239–498
19. Ichnatowicz Ireneusz, Mączak Antoni, Z.B., *Spoleczeństwo polskie od X do XX wieku*
Część I–II
Ok. 1974, rkp., l., k. 1–175
20. Jw.
Część III, rozdz. XXXI–LIII, wykaz skrótów, bibliografia, uzupełnienia do części I–III
Ok. 1974, rkp., l., k. 176–279
21. Jw.
Część I–II, bibliografia i spis ilustracji do cz. I
Ok. 1974, masz., l., k. 179
22. Jw.
Część III, poprawki i uzupełnienia do części I–II, plan części od połowy XV w. do rozbiorów
Ok. 1974, masz., l., k. 202 (118–300)
23. *Poczet królów i książąt polskich*
Praca zbiorowa, teksty B.Z.: Bolesław Chrobry – Kazimierz Odnowiciel
Ok. 1976–1978, rkp., masz., l., k. 1–143, zob. aneks 1
Druk: Warszawa 1978, s. 26–34, 43–51, 155–164, 172–177, 203–211, 232–237
24. Jw.
Praca zbiorowa, teksty B.Z.: Mieszko II – Zagadka Jaksy
Ok. 1976–1978, rkp., masz., l., k. 175, zob. aneks 1

Druk: Warszawa 1978, s. 9–15, 35–42, 90–97, 114–130, 131–135, 147–154

25. *Świt narodów europejskich. Powstawanie świadomości narodowej na obszarze Europy pokarolińskiej*
Karta tytułowa, zarys problematyki, przedmowa, wstęp, część I–IV
Ok. 1980, rkp., l., k. 211 (1–201c)
Druk: Warszawa 1985
26. Jw.
Rozdziały V–IX, wykaz skrótów, przypisy, spis treści
Ok. 1980, rkp., l., k. 252 (202–374)
27. Jw.
Karta tytułowa, zarys problematyki, przedmowa, wstęp, rozdz. I–IV
Ok. 1980, masz., l., k. 6 + 1–88
28. Jw.
Rozdziały V–VIII, zakończenie, wykaz skrótów, bibliografia, przypisy, spis treści
Ok. 1980, masz., l., k. 289–602
29. *Despotyzm i tradycje demokratyczne w dawnej historii Rosji*
B.d., rkp., sz., l., k. III, 1–79
Druk pt. *Dawna Rosja: despotyzm i demokracja*, Warszawa 1995
30. *Rugia w dobie kolonizacji niemieckiej 1150–1350*
Rugia, historia
Zasiedlanie Rugii w VI wieku
Mieszkańcy Rugii – okres słowiański
Rugia – struktura gospodarcza, mieszkańcy
Konspekt pracy i jej skrócony tekst, artykuły poz. 3–5 bez tytułu
Ok. 1964–1972, rkp., masz., l., k. 131
Druk: poz. 2 *Słownik starożytności słowiańskich*, t. IV, Warszawa 1972, cz. 2, s. 565–570
- B. Artykuły i referaty**
a. Historia miast
31. *Złotnicy i zegarmistrze na tle dziejów cechów warszawskich*
Artykuł, wypisy ze źródeł, m.in. AGAD – Archiwum Starej Warszawy, Archiwum Miasta Torunia, opracowań, wskazówki bibliograficzne
Po 1950, rkp., masz. 2 egz., l., k. 167
32. *Ruchy plebejskie w Warszawie w 1525 r.*
Artykuł
Ok. 1953, rkp., masz., l., k. 12
Druk: „Stolica”, 1953, nr 13, s. 12–13
33. *Zu den Anfängen des Patriziates von Stettin. Über die Rolle den feudalen Grundbesitzen in der Gestaltung der wirtschaftlichen Grundlagen der führenden Schichten der Stadtbevölkerung*
Miasta zachodniopomorskie w okresie przewagi Hanzy na Bałtyku
Przyczyny upadku Hanzy a stosunki społeczne w miastach hanzeatyckich i zachodniopomorskich od XIV do XVI wieku

Artykuły, poz. 2 – streszczenie, poz. 3 – bez tytułu
1962, 1970, b.d., rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 53
Druk: poz. 1 pt. *U początków szczecińskiego patrycjatu. Rola feudalnej własności ziemskiej w kształtowaniu się podstaw gospodarczych kierowniczych warstw społeczeństwa miejskiego*, „Przegląd Historyczny”, 1962, t. LIII, z. 4, s. 763–781
poz. 2 „Zapiski Historyczne”, 1970, t. XXXV, z. 3–4, s. 9–29

34. *Przemiany społeczno-gospodarcze i przestrzenne miast w dobie lokacji*
Referat na kolokwium PTH i Komitetu Nauk Historycznych PAN w Toruniu,
streszczenie
1974, rkp., masz., l., k. 34
Druk: *Miasta feudalne w Europie Środkowo-Wschodniej*, Toruń 1974, s. 7–10
35. *Sesja poświęcona kulturze miast nadbałtyckich w XV–XVII w., Elbląg 12–14 września 1985 r.*
XXV konferencja Hanzeatyckiego Zespołu Badawczego w NRD
Artykuły sprawozdawcze
1975, 1980, rkp., masz., l., k. 16
Druk: poz. 1 „Kwartalnik Historyczny”, 1976, r. LXXXIII, nr 2, s. 473–475
poz. 2 „Zapiski Historyczne”, 1981, t. XLV, z. 2, s. 113–114
36. *Przełom w rozwoju miast środkowoeuropejskich w pierwszej połowie XIII w.*
Uwagi na marginesie książki Andrzeja Wędzkiego, *Początki reformy miejskiej w środkowej Europie do połowy XIII w.*, streszczenie
Ok. 1976, rkp., masz., l., k. 48
Druk: „Przegląd Historyczny”, 1976, t. LXVII, z. 2, s. 219–243
37. *Früher Städterwesen zwischen Elbe und Weichsel*
Głos w dyskusji, notatki
Ok. 1976, rkp., j. niem., l., k. 21
Druk: *Grundfragen der geschichtlichen Beziehungen zwischen Deutschen, Polaben und Polen*, Berlin 1976, s. 131–134
38. *Die Stufen der Entwicklung des Städtewesens und der städtischen Autonomie in den westslawischen Ländern im Mittelalter*
Referat
Po 1980, rkp., masz., j. niem., l., k. 51
39. *Die Entwicklung der Städte im Niederoderraum im 13. Jahrhundert im Zusammenhang mit den Anfängen des Kornexports*
Artykuł
Ok. 1983, rkp., masz. 2 egz., masz. powiel., j. niem., l., k. 92
Druk: *Seehandelszentren des nördlichen Europa: der Strukturwandel vom 12. zum 13. Jahrhundert*, Bonn 1983, s. 147–157
40. *Początki i rozwój miast polskich od IX do XVI wieku*
Artykuły
B.d., rkp., druk, rys., l., k. 64, zob. aneks 2
41. *Genua i jej rola w handlu europejskim*
Szkiec, zarys artykułu[?], referatu[?] bez tytułu
B.d., rkp., l., k. 5

b. Historia gospodarcza – przemysł, handel

42. *Eisenproduktion und Eisenhandel in Polen im 16. und 17. Jahrhundert*
Artykuł, streszczenie, korespondencja z wydawnictwem
1968, rkp., masz., l., k. 61
Druk: *Der Aussenhandel Ostmitteleuropas 1450–1650*, Köln 1971, s. 271–285
43. *Aspects économiques et sociaux de la productivité et de la technique sidérurgique en Pologne (XIIe–XVIIe siècles)*
Artykuł, streszczenie, notatki, korespondencja z wydawcą
Ok. 1971, rkp., masz. 2 egz., kkp, j. franc., pol., wł., l., k. 120
Druk: *Produttività e tecnologia nei secoli XII–XVII*, Florencja 1981, s. 423–430
44. Rachunki kupca krakowskiego Henryka Smeta jako źródło do historii handlu
Artykuł[?] bez tytułu, wstęp, odpisy i fotokopie rachunków H. Smeta, notatki bibliograficzne do źródeł i opracowań
Ok. 1971, rkp., masz., fkp., j. łac., niem., pol., l., sz., k. 116
45. Bałtycki handel zbożem i polska gospodarka pieniężna w okresie XII–XVII w.
Artykuły
1971, 1974, b.d., rkp., masz., l., k. 34, zob. aneks 3
46. *Z dziejów planowej organizacji rynku w średniowieczu. Ekonomiczne podłoże „Weichbildów” w arcybiskupstwie magdeburskim i na Śląsku w XII i XIII wieku*
Zur Geschichte der planmässigen Organisierung des Marktes im Mittelalter. Wirtschaftliche Grundlagen der Weichbilde im Erzbistum Magdeburg und in Schlesien
Artykuł, streszczenie
Ok. 1973, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 136
Druk: „Przegląd Historyczny”, 1973, k. LXIV, z. 4, s. 681–696; *Wirtschaftliche und soziale Strukturen im säkularen Wandel. Festschrift für Wilhelm Abel zum 70. Geburtstag*, Bd. 2, Hannover 1974, s. 345–365
47. Przyspieszenie wzrostu gospodarczego w Polsce XIII w. a rozbitcie dzielnicowe
Referat, tekst niedokończony
B.d., rkp., l., k. 12

c. Kształtowanie się świadomości narodowej

48. *Głos w dyskusji nad referatami T. Lalika, Społeczeństwo polskie na tle społeczeństw Europy Środkowo-Wschodniej; R. Hecka, Świadomość narodowa i państwowa w Czechach i w Polsce w XV w.*
Ok. 1968, masz., l., k. 7
Druk: *Pamiętnik X Powszechnego Zjazdu Historyków Polskich w Lublinie 17–23 września 1968*, t. 3, Warszawa 1971, s. 292–293, 339–342
49. *U źródeł świadomości narodowej*
Artykuł
Przed 1969, rkp., masz., l., k. 44
Druk: „Współczesność”, 1969, nr 24, s. 1, 10–13
50. *Populus – gens – natio. Z zagadnień wczesnośredniowiecznej terminologii etnicznej*
Kształtowanie się średniowiecznego narodu w Polsce i w Niemczech
Państwo a społeczeństwo w średniowieczu

W grodzie i we wsi. Społeczeństwo średniowieczne i jego odbicie w źródłach

Kształtowanie się społeczeństwa polskiego w XI–XII w.

Artykuły, poz. 5 fragment artykułu bez tytułu, omawiającego poglądy S. Smolki, M. Bobrzyńskiego i E. Kossmanna

Ok. 1974, po 1981 i b.d., rkp., masz., l., k. 78

Druk: poz. 2 *Cultus et cognitio. Studia z dziejów średniowiecznej kultury*, Warszawa 1976, s. 673–682

51. *Frontiera. Der Begriff der Grenze*

Artykuł, korespondencja z wydawnictwem

B.d., ok. 1976, rkp., masz., j. niem., l., k. 33

Druk: *Enciclopedia IV: Famiglia – Ideologia*, Torino 1979, s. 403–414

52. *Struktury narodowe średniowiecza. Próba analizy terminologii przedkapitalistycznych form świadomości narodowej*

Nationale Strukturen des Mittelalters. Ein Versuch zur Kritik der Terminologie des Nationalbewusstseins

Artykuł, streszczenie

Ok. 1977, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 144

Druk: „Kwartalnik Historyczny”, 1977, r. LXXXIV, nr 2, s. 287–311

53. *Świadomość narodowa w Europie Zachodniej w średniowieczu. Powstanie i mechanizmy zjawiska*

Referat wygłoszony na konferencji w Kazimierzu Dolnym

1980, rkp., masz., l., k. 50

Druk pt. *La conscience nationale en Europe occidentale au Moyen Âge. Naissance et mécanismes du phénomène*, „Acta Poloniae Historica”, t. XLVI, 1982, s. 5–30

54. *Kształtowanie się średniowiecznego narodu w Polsce i w Niemczech*

Die Gestaltung einer mittelalterlichen Nation in Polen und in Deutschland

Referat na konferencji w Brunzswiku, streszczenie

1982, rkp., masz. 2 egz., j. niem., pol., l., k. 53

Druk: *Nationalgeschichte als Problem der deutschen und der polnischen Geschichtsschreibung: XV. Deutsch-Polnische Schulbuchkonferenz der Historiker, 16. bis 20. November 1982 in Braunschweig*, Braunschweig, 1983, s. 36–45

55. *Teutones i Regnum Teutonicum. Do dyskusji nad początkami państwa i narodu niemieckiego*

Artykuł, list z wydawnictwa

Ok. 1982, rkp., masz., l., k. 34

Druk: *Mente et litteris. O kulturze i społeczeństwie wieków średnich*, Poznań 1984, s. 75–84

56. *Początki narodu*

Rozwój świadomości narodów europejskich w średniowieczu

Sprawozdanie z seminarium odbytego w Niemczech, plan wystąpienia

B.d., rkp., j. niem., pol., l., k. 20

57. *Definicja narodu i narodowości*

Fragmenty artykułów i referatów omawiających definicję pojęcia narodu od XVI w. poprzez Otto Bauera, Jana Baszkiewicza, Aleksandra Gieysztora, Stanisława Ossowskiego, Jana Szczepańskiego i Jerzego Wiatra, notatki bibliograficzne

B.d., rkp., l., k. 46

d. Kolonizacja niemiecka

58. *Problemy średniowiecznej niemieckiej kolonizacji wschodniej we współczesnej historiografii niemieckiej i zachodniosłowiańskiej*
Z zagadnień terminologii historycznej Drang nach Osten
Drang nach Osten (parcie na wschód)
Artykuły, poz. 1 – konspekt wyboru artykułów z opinią G. Labudy
1969–1984, rkp., masz., l., k. 63
Druk: poz. 2 *Społeczeństwo. Gospodarka, Kultura. Studia ofiarowane Marianowi Małowistowi w czterdziestolecie pracy naukowej*, Warszawa 1974, s. 425–433
poz. 3 „Mówią Wieki”, 1984, nr 4, s. 1–2
59. *Die deutsche Einwanderer in Polen vom 12. bis 14. Jahrhundert*
Artykuł, 2 redakcje z poprawkami i uzupełnieniami
1971–1972, rkp., masz. 2 egz., masz. powiel., j. niem., l., k. 110
Druk: *Die deutsche Ostsiedlung des Mittelalters als Problem der europäischen Geschichte*, Sigmaringen 1975, s. 334–348
60. *Konstanzer Arbeitskreis i konferencje na temat roli kolonizacji niemieckiej w Europie środkowej i wschodniej w średniowieczu (1970–1971)*
Artykuł sprawozdawczy
Ok. 1972, rkp., masz. 2 egz., l., k. 15
Druk: pt. *Kolonizacja niemiecka w Europie Środkowej w średniowieczu (obrad y Konstanzer Arbeitskreis)*, „Kwartalnik Historyczny”, 1972, r. LXXIX, nr 2, s. 489–492
61. *Einige Gedanken über die gegenwärtige Bedeutung der Forschungen zur Geschichte der mittelalterlichen deutschen Ostsiedlung*
Artykuł (polemika?)
Ok. 1974, rkp., j. niem., l., k. 8
62. *Źródła i geneza „prawa niemieckiego” (ius Teutonicum) na tle ruchu osadniczego w Europie Zachodniej i Środkowej w XI–XII w.*
Der Ursprung des „deutschen Rechts” (ius Teutonicum) auf dem Hintergrund der Siedlungsbewegung in West- und Mitteleuropa im 11. und 12. Jahrhundert
Artykuł, streszczenie
Druk: „Przegląd Historyczny”, 1978, t. LXIX, z. 1, s. 47–74; „Jahrbuch für Geschichte des Feudalismus”, 1978, t. 2, s. 119–148
63. *Das deutsche Recht (ius Teutonicum) und die Anfänge der städtischen Autonomie*
Referat na XXV sesję Hansische Arbeitsgemeinschaft in der DDR w Magdeburgu,
notatki warsztatowe, pismo od wydawnictwa
1980, rkp., masz. 2 egz., j. niem., pol., l., k. 44
Druk: *Autonomie, Wirtschaft und Kultur der Hansestädte*, Weimar 1984, s. 94–100
64. *Formy kolonizacji niemieckiej w Brandenburgii w XII–XIX w. i kształtujące ją czynniki*
Artykuł 2 egz.
B.d., masz., l., k. 24

e. Piastowie

65. *Króla Kazimierza wojny i układy. Gospodarz czy rycerz*
Kazimierz Wielki – w sześćsetną rocznicę zgonu
Polityka zjednoczeniowa Kazimierza Wielkiego

Artykuły, poz. 3 fragment bez tytułu
Ok. 1970, rkp., masz., l., k. 39
Druk: poz. 1 „Mówią Wieki”, 1970, r. XII, nr 10, s. 1–6

66. *Bolesław Wysoki – tulacz, repatriant, malkontent. Przyczynek do dziejów politycznych Polski XII wieku*

Artykuł, streszczenie
Ok. 1971, rkp., masz., l., k. 82
Druk: „Przegląd Historyczny”, 1971, t. LXII, z. 3, s. 367–396

67. *Jak powstają legendy. Tragedia Konrada Kędzierzawego i jego losy pod piórem dziejopisów Konrad Kędzierzawy i bitwa pod Studnicą*

Artykuły, poz. 2 – tekst i streszczenie
Ok. 1972, ok. 1979, rkp., masz., l., k. 121
Druk: poz. 1 „Mówią Wieki”, 1972, r. XV, nr 8, s. 13–17, nr 9, s. 14–17
poz. 2 „Przegląd Historyczny”, 1979, t. LXXX, z. 1, s. 27–55

68. *Piastowie w dziejach Polski*

Potomkowie Lecha i Czecha

Krystyna i Adelajda. Z dziejów koligacji piastowskich XII w.

Artykuły, poz. 1 – sprawozdanie z sesji historycznej Uniwersytetu Wrocławskiego i towarzystw: Przyjaciół Nauk w Legnicy i Miłośników Ziemi Brzeskiej

1975, 1978 i b.d., rkp., masz., l., k. 72
Druk: poz. 2, *Sąsiedzi i inni*, Warszawa 1978, s. 119–148

f. Historia Pomorza i Śląska

69. *Polityczne i kościelne związki Pomorza Zachodniego z Polską za Bolesława Krzywoustego Stosunki polityczne Pomorza Zachodniego z Polską w drugiej połowie XII w.*

Artykuły
Ok. 1970, rkp., masz., l., k. 197
Druk: „Przegląd Historyczny”, 1970, t. XLI, z. 2, s. 192–232, 546–576

70. *Historia Pomorza Zachodniego*

Artykuł bez tytułu, fragment
B.d., rkp., masz., l., k. 49

71. *Świąteczność i upadek możnego rodu, czyli dramatyczne dzieje książąt Meranii*

Artykuł
Ok. 1973, rkp., masz. 2 egz., l., k. 37
Druk: „Mówią Wieki”, 1973, r. XVI, nr 3, s. 5–8, nr 4, s. 1–4

72. *Walonowie na Śląsku w XII i XIII wieku*

Śląsk w państwie Piastów do schyłku XII wieku

Artykuł: tekst i streszczenie, referat
1975, 1979, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 200
Druk: poz. 1 „Przegląd Historyczny”, 1975, t. LXVI, z. 3, s. 349–368
poz. 2 *Śląsk i Pomorze w historii stosunków polsko-niemieckich w średniowieczu. Materiały XII Konferencji Komisji Podręcznikowej Historyków PRL i RFN (Olsztyn 5–10 czerwca 1979)*, Wrocław 1983

73. *Sprawy pruskie w polityce Henryka Brodatego*

Artykuł, streszczenie

Ok. 1976, rkp., masz., l., k. 46
Druk: „Zapiski Historyczne”, 1976, t. XLI, z. 4, s. 27–42

74. *Cesarzowa tatarska na Śląsku – geneza i funkcjonowanie legendy*
Die Schlacht bei Rotkirch: Entstehung einer mittelalterlichen Legende. Zur Geschichte der nationalen Gegensätze in Schlesien im 13. Jahrhundert

Artykuł

1978–1980, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 114

Druk: poz. 1 *Kultura elitarna i kultura masowa w Polsce późnego średniowiecza*, Wrocław 1978, s. 173–179

poz. 2 *Europa Slavica – Europa Orientalis. Festschrift für Herbert Ludat*, Giessen 1980, s. 368–390

75. *Trzynastowieczny Śląsk jako teren styku kultur i prądów gospodarczych*
Wrocław piastowski

Referat i artykuł

Po 1980, rkp., masz., l., k. 49

g. Osadnictwo i kolonizacja w Europie Środkowej, ruchy migracyjne

76. *Osadnictwo i kolonizacja*

Artykuł

Ok. 1976, rkp., masz., l., k. 16

77. *Une voie d'ascension sociale aux XIIIe–XIV siècles. Les « locatores » en Europe centrale*
Działalność lokacyjna jako droga awansu społecznego w Europie Środkowej XII–XIV w.

Artykuł: tekst polski w 2 wersjach i francuski, streszczenie, notatka bibliograficzna

Ok. 1980, rkp., masz. 3 egz., j. franc., pol., l., k. 205

Druk: *Dodicesima Settimana di Studio. Gerarchie economiche e gerarchie sociali.*

Secoli XII/XVIII, Prato 1980, s. 33–52; Śląski Kwartalnik Historyczny „Sobótka”, 1981, t. XXXVI, nr 1, s. 43–57

78. *Les grands migrations des XII–XIV siècles en Europe du Centre-Est*

Artykuł

Po 1981, rkp., masz. 2 egz., j. franc., l., k. 109

Druk: „*Studia Historiae Oeconomicae*”, 1983, s. 3–30

h. Ruch krucjatowy

79. *Zakon krzyżacki – powstanie, stosunki z Polską*

Referat [?] bez tytułu

Po 1980, rkp., j. niem., l., k. 5

80. *Runciman Steven, Dzieje wypraw krzyżowych*

Posłowie

B.d., rkp., masz., l., k. 24

Druk: Warszawa 1987

i. Struktura społeczna wsi średniowiecznej

81. *Od smardza do kmięcia. Ludność wsi polskiej u progu tysiąclecia*

Jak chłop polski stał się poddanym

Artykuł – dwie wersje tytułu

Ok. 1976, rkp., masz., l., k. 23

Druk poz. 2 „*Mówią Wieki*”, 1976, r. XIX, nr 8, s. 9–12

82. *Struktura chłopstwa w Polsce średniowiecznej*
Referat na konferencji w Rydzynie
1981, rkp., masz. 2 egz., l., k. 21
83. *Die Agrarverhältnisse in der Uckermark im 14. Jahrhundert und die Agrarkrise*
Daniny ludności wiejskiej ziemi westfalskiej
Osady wiejskie na ziemi westfalskiej
Powinności chłopskie – od powinności feudalnych do oczynszowania
Odmienny rozwój stosunków agrarnych na zachodzie i wschodzie Europy od XVI w.
Artykuły, referaty
B.d., rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 38

j. Przemiany w Polsce w XIII w.

84. *Wiek XIII: wielkie przemiany, obce wpływy i świadomość narodowa*
Artykuł, korespondencja z wydawnictwem
1978, rkp., masz., l., k. 64
Druk: *Uniwersalizm i swoistość kultury polskiej*, Lublin 1989, s. 57–79
85. *Melioratio terrae: przełom XIII wieku w dziejach Polski*
Artykuł
Po 1979, rkp., masz., l., k. 58
86. *Okcydentalizacja Polski w XIII w.: znaczenie, skutki, niebezpieczeństwa*
Referat na kolokwium historycznym francusko-polskim Nicea–Antibes, notatki,
program kolokwium
1980, rkp., masz., j. franc., pol., l., k. 87

k. Kultura, nauka

87. *Historia a społeczeństwo*
Rozmyślenia mediewisty o historii najnowszej
Jeszcze kilka słów o historii, matematyce i statystyce
Statystyka historyczna
Artykuły, poz. 3 głos w dyskusji nad artykułem S. Piekarczyka, *Historyk i matematyka współczesna*
Ok. 1970–1972, rkp., masz., druk, l., k. 44
Druk: poz. 2 „Przegląd Historyczny”, 1972, t. LXIII, z. 1, s. 139–140
88. *Cudzoziemcy w Polsce X–XV wieku: ich rola w zwierciadle polskiej opinii publicznej*
Artykuł
1971, rkp., masz., l., k. 48
Druk: *Swojskość i cudzoziemszczyzna w dziejach kultury polskiej*, Warszawa 1973, s. 9–37
89. *Cesarz Justynian i programy szkolne*
Artykuł
Ok. 1976, rkp., masz., l., k. 14
Druk pt. *Cesarz Justynian. Człowiek i historia*, „Kultura”, 1976, nr 13, s. 3
90. *Samorządność uniwersytecka wczoraj i dziś*
Artykuł
1980, rkp., masz., l., k. 16
Druk: „Kultura”, 1980, nr 38, s. 6

I. Artykuły popularnonaukowe

91. *Na przelomie epok. Cesarz Fryderyk II*
Ok. 1966, rkp., l., k., 4
Druk: „Mówią Wieki”, 1966, r. IX, nr 8, s. 11–15
92. *Napoleon – w 200 rocznicę urodzin*
1969, rkp., masz., l., k. 12
Druk: „Życie Warszawy”, 1969, nr 196, s. 3–4
93. *Nad kartami starych rękopisów, kronikarz, kopista i pisarz kancelarii – świadkowie dawnych czasów*
Legandy w *Kronice* Wincentego Kadłubka
Ok. 1975 i b.d., rkp., masz., l., k. 13
Druk poz. 1 pt. *Nad kartami średniowiecznych rękopisów. Kronikarz, kopista i pisarz kancelarii – świadkowie dawnych wieków*, „Mówią Wieki”, 1975, r. XVIII, nr 1, s. 9–12
94. *Jakób Świnka*
Jan Muskata
Artykuły z cyklu *Żywoty sławnych mężów*, poz. 1 tekst i konspekt monografii
Ok. 1981, rkp., masz., l., k. 46
Druk: poz. 1 „Kultura”, 1981, nr 25, s. 5
poz. 2 „Kultura”, 1981, nr 5, s. 6

m. Artykuły okolicznościowe i polemiczne

95. *Profesor Marian Małowist z powodu siedemdziesiątki*
Marian Małowist
Artykuł lub tekst wystąpienia okolicznościowego, hasło – notatka
1979 i b.d., rkp., masz., l., k. 14
96. *O recenzjach, a w szczególności o jednej recenzji i jednej replice słów kilka*
Kilka słów o dyskusji nad kulturą języka
Ocena dorobku tysiącletnich dziejów Polski przez współczesnych publicystów
Określenie przez współczesnych publicystów pojęcia „pańszczyzna”
Artykuły polemiczne (1–2), uwagi (3–4) – poz. 1 replika na Z. Boras, *Odpowiedź na recenzję B. Zienatry*, poz. 2 polemika z felietonem radiowym Kazimierza Koźniewskiego na temat współczesnych losów języka polskiego
Druk: poz. 1 „Roczniki Historyczne”, 1970, r. XXXVI, s. 238–242
97. Nieustalone prace
Fragmenty, pojedyncze kartki, m.in. na temat wczesnego osadnictwa i kolonizacji niemieckiej
B.d., rkp., masz., l., k. 10

C. Hasła do encyklopedii i słowników

98. *Encyklopedia szkolna „Społeczeństwo i jego rozwój”*
Hasła: *Barmin II – Zjazd w Gnieźnie*
1978–1983, rkp., masz., l., k. 83, zob. aneks 4
99. *Słownik Starożytności Słowiańskich*

Hasła: *Europa*, cz. I, *Śledzie*, *Walonowie*
Ok. 1980, rkp., masz., l., k. 15
Druk: Wrocław 1975, t. V, s. 264; Wrocław 1980, t. VI, s. 302–303

100. *Encyklopedia historii gospodarczej Polski*
Hasła: *Arnold Stanisław – Złotoryja*
Przed 1981, rkp., masz., l., k. 274, zob. aneks 5
Druk: Warszawa 1981, t. 1, s. 82, 198, 251, 363, 394, 400, 464, t. 2, s. 10, 159, 168, 247, 254, 326, 451, 464, 491, 535, 577
101. *Encyklopedia historii Polski*
Hasła: *Bramin I – Zygmunt Luksemburski*
B.d., rkp., masz., l., k. 244, zob. aneks 6
102. *Polski Słownik Biograficzny*
Hasła osobowe: *Alba Fernando – Žižka Jan*
Ok. 1979–1981 i b.d., rkp., masz., l., k. 112, zob. aneks 7
103. *Elektor*
Hasło do nieustalonego słownika
B.d., masz., l., k. 2

D. Popularyzacja

104. *Nowa Huta przed pięciuset laty*
Pogadanka
B.d., masz., l., k. 4
105. *W cieniu zamków i katedr*
Scenariusz widowiska historycznego dla młodzieży klas V
B.d., masz., l., k. 15

E. Wykłady

a. Instytut Historii UW

106. *Historia Polski*
Wykłady dla II roku studiów zaocznych: tematy, konspekty, notatki, propozycje lektur
Ok. 1967–1968, rkp., l., k. 59
107. *Historia średniowiecza*
Konspekty, tematy, notatki
Ok. 1970–1982, rkp., l., k. 110
108. *Barbaricum*
Wykład monograficzny: tematy, konspekty, notatki
Ok. 1975, rkp., l., k. 22
109. *Początki państwa i narodu francuskiego*
Wykład monograficzny: tematy, konspekty, notatki
Ok. 1978–1980, rkp., l., k. 107
110. *Historia Niemiec*
Wykład monograficzny: tematy, konspekty, notatki
1978–1982, rkp., l., k. 67

111. *Formowanie się struktur państwowych i narodowych w średniowieczu*
Spółeczeństwo Włoch w średniowieczu i początki włoskiej świadomości narodowej
Spółeczeństwo i państwa średniowiecznych Niderlandów
 Tematy, konspekty, notatki
 Ok. 1979–1981, rkp., l., k. 199
112. *Europa Środkowa w XIII wieku*
 Konspekty, notatki
 Ok. 1980–1981, rkp., l., k. 48
113. *Wstęp do badań historycznych*
 Tematy, konspekty
 1981–1982, rkp., l., k. 15
114. Historia kościoła w Polsce
 Konspekty, notatki
 1982–1983, rkp., l., k. 19
115. Historia Czech VI–XIX w.
 Konspekty, notatki
 B.d., rkp., l., k. 26

b. Uniwersytet w Giessen

116. Stosunki polsko-niemieckie od XII do XIX wieku
 Konspekty
 1976–1977, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 7

F. Recenzje

117. Recenzje
 Autorzy i tytuły A–F
 Po 1956–1982, rkp., masz., l., k. 231, zob. aneks 8
118. Jw.
 Autorzy i tytuły G–K
 Po 1960–1982, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 266, zob. aneks 8
119. Jw.
 Autorzy i tytuły L–M
 Po 1952–1981, rkp., masz., j. ang., niem., pol., l., k. 237, zob. aneks 8
120. Jw.
 Autorzy i tytuły M–Schultze
 Po 1959–1982 i b.d., rkp., masz., j. ang., niem., pol., l., k. 209, zob. aneks 8
121. Jw.
 Autorzy i tytuły Schwebel–Z
 Po 1951–1981, rkp., masz., j. niem., pol., l., k. 191, zob. aneks 8

G. Materiały warsztatowe

122. Historia hutnictwa
 Ogólne: nadania, wydobywanie i przerób surowca; handel: krótkie wypisy ze źródeł i opracowań

Ok. 1952–1955, rkp., masz., j. łac., niem., pol., l., k. 508

123. Jw.

Ogólne: ceny, płace, cło, górnictwo i hutnictwo, obróbka metali kolorowych, tablice genealogiczne rodów górniczych, fotokopie ilustracji schematów urządzeń kopalnianych, rysunki na kalce schematów pieców hutniczych i mapek – zagłębie staropolskie, szlaki handlowe wywozu surowców

Ok. 1952–1955, rkp., masz., j. łac., niem., pol., fkp., rys., l., k. 310

124. Jw.

Kartoteka: układ wg ziem, powiatów, miejscowości – krótkie notatki ze źródeł i opracowań: Podlasie, Pomorze, Śląsk, woj. kaliskie, krakowskie, pow. lelowski

Ok. 1952–1955, rkp., l., k. 687

125. Jw.

Kartoteka cd.: woj. krakowskie, księstwo siewierskie, Podhale, woj. kujawskie, lubelskie, mazowieckie, poznańskie, ruskie

Ok. 1953–1955, rkp., l., k. 533

126. Jw.

Kartoteka cd.: woj. sandomierskie i sieradzkie

Ok. 1953–1955, rkp., l., k. 554

127. Jw.

Kartoteka kuźnic wg województw i nazw miejscowości, skorowidz wg nazw miejscowości i nazwisk właścicieli, wskazówki źródłowe

Ok. 1954, rkp., l., sz., opr., j. łac., pol., l., k. 275

128. Jw.

Indeks alfabetyczny hasłowy, notatki ze źródeł i opracowań, fotokopie wydawnictw

Ok. 1953–1955, rkp., sz., opr., l., k. 88

129. Historia rzemiosła polskiego

Wypisy ze źródeł i opracowań – układ wg regionów Polski i głównych miast, kserokopie ilustracji

Ok. 1954, rkp., j. łac., niem., pol., kkp., l., k. 533

130. Pomorze Zachodnie

Historia polityczna i gospodarcza: notatki ze źródeł i opracowań, odręczne mapki, kserokopie wydawnictw źródłowych, fotografie wizerunków książąt pomorskich i statku wojennego Słowian

B.d., rkp., masz., druk, kkp., j. łac., niem., pol., 5 fot., l., k. 375

131. Jw.

Miasta: źródła drukowane i archiwalia w archiwach Gdańska i Szczecina, dokumenty pomorskich bibliotek i muzeów, opracowania tematyczne

B.d., rkp., j. łac., niem., pol., l., sz., opr., k. 53

132. Jw.

Miasta Białogard–Wkra: wyciągi i wypisy z wydawnictw źródłowych

B.d., rkp., masz., j. łac., niem., pol., l., k. 530

133. Jw.
Miasta – przywileje, Gryfia, Strzałów, Wołogoszcz, wieś – ordynacja chłopska: notatki z J.C. Dahner, *Pommersche Bibliothek*
B.d., rkp., j. niem., pol., l., k. 64
134. Jw.
Miasta, m.in. Słupsk, Strzałów, Szczecin – ustrój, stosunki społeczne, gospodarka, biskupstwo kamienieckie: wypisy z pamiętnika Bartłomieja Sastrowa
B.d., rkp., j. łac., niem., pol., l., k. 56
135. Jw.
Miasta Darłowo, Kołobrzeg, Nakło, Stargard, Strzałów, Szczecin, Trzebiatów, Wolin – historia, stosunki społeczne, gospodarka: wypisy z wydawnictw źródłowych
B.d., rkp., j. łac., niem., pol., l., k. 61
136. Jw.
Szczecin – przywileje, rada miejska, korespondencja (ks. Jan Fryderyk, ks. Bogusław XIII, Fryderyk duński, Rudolf III): wypisy z akt Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Szczecinie – fotokopie i kserokopie dokumentów, planu Szczecina, rysunki planu Szczecina, fotokopia niemieckiej mapy okolic Szczecina w skali 1:62 500, fotografia miecza ks. Jana
B.d., rkp., fkp., kkp., 2 fot., rys., j. łac., niem., pol., l., k. 146
137. Jw.
Szczecin – ustrój miasta, stosunki z sąsiadami, sprawy wewnętrzne, gospodarka: wypisy z pamiętnika Pawła Friedeborna, rajcy, pisarza i sekretarza Rady Miejskiej
B.d., rkp., j. niem., pol., l., k. 86
138. Jw.
Kościoły, klasztory – nadania, przywileje, posiadłości: wyciągi i wypisy źródłowe
B.d., rkp., masz., j. łac., niem., pol., l., k. 232
139. Historia gospodarcza X–XIX w., Europa i Polska
Archeologia, osadnictwo, migracje, kształtowanie się społeczeństw, miasta, handel, szlaki handlowe, stosunki agrarne: notatki, fotokopie i streszczenia opracowań A–G
Lata 50., rkp., fkp., j. niem., pol., l., k. 277
140. Jw.
Archeologia, osadnictwo, migracje, kształtowanie się społeczeństw, miasta, handel, szlaki handlowe, stosunki agrarne: notatki, fotokopie i streszczenia opracowań H–K
Lata 50., rkp., masz., fkp., sz., l., k. 217
141. Jw.
Archeologia, studia nad początkami państwa polskiego, osadnictwo, grody, lokacje, miasta, targi, cła, przemysł, stosunki agrarne, ekonomia: notatki, streszczenia, fotokopie opracowań L–N, odręczne mapki
Lata 50., rkp., fkp., rys., j. niem., pol., sz., l., k. 260
142. Jw.
Archeologia, Słowianie nadbałtyccy, wędrówki ludów, osadnictwo, klimat, miasta, handel, banki, przemysł, sztuka, architektura, sprawy demograficzne, stosunki agrarne, gospodarka: notatki, streszczenia z opracowań O–R, fotokopie tabel
Lata 50., rkp., fkp., j. niem., pol., l., k. 205

143. Jw.
Archeologia, osadnictwo, wędrówki ludów, miasta, handel, rzemiosło, nauka, kultura – dawne wierzenia, stosunki społeczne, agrarne, gospodarka: notatki, streszczenia z opracowań S
Lata 50., rkp., fkp., j. niem., pol., l., sz., k. 164
144. Jw.
Archeologia, Słowianie, początki państwa polskiego, opis geograficzny, ustrój polityczny, pierwsi władcy, kościół, zakony, miasta, przywileje, handel, stosunki demograficzne i agrarne: notatki, streszczenia z opracowań T–Ż
Lata 50., rkp., fkp., j. niem., pol., l., sz., k. 133
145. Europa średniowieczna
Anglia, Francja, Hiszpania, Ruś, Włochy: notatki ogólne i bibliograficzne, kserokopie dokumentów i mapek, fragment mapy Europy w skali 1 : 20 000 000, fotografie rycin
Lata 50., rkp., masz., kkp., 2 fot., j. łac., niem., pol., ros., wł., l., k. 155
146. Brandenburgia, Nowa Marchia, Marchia Wkrzańska, Meklemburgia, Hanza
Notatki ze źródeł i opracowań i bibliograficzne, dane genealogiczne władców, zestawienia miejscowości, dóbr, fotokopie mapek posiadłości miejskich, wiejskich, klasztornych, planów Frankfurtu, Stralsundu, dokumentów źródłowych
B.d., rkp., fkp., j. łac., niem., pol., l., k. 295
147. Brandenburgia, Marchia, Rugia
Grody, miejscowości występujące w źródłach, etymologia nazw: kartoteka
B.d., rkp., j. łac., niem., pol., l., k. 832
148. Jw.
Książęta, rycerstwo, duchowieństwo, mieszczenie występujący w źródłach: kartoteka imienna
B.d., rkp., j. łac., niem., pol., l., k. 420
149. Rugia
Położenie, historia, ludność: wykaz wójtostw, parafii, zestawienia statystyczne, obliczenia, posiadłości księcia i biskupów, przywileje, nadania, rolnictwo, hodowla: wypisy i notatki ze źródeł – CDD, Codex Pomeraniae Diplomaticus, PUB, Pommerellisches Urkundenbuch, opracowań i bibliograficzne, fotokopia niemieckiej mapy Rugii w skali 1 : 3 000 000, odręczne mapy wyspy i poszczególnych miejscowości, fotografia grodu w Arkonii oraz posągu i płaskorzeźby Świętowita
B.d., rkp., fkp., rys., 3 fot., j. niem., pol., l., k. 201
150. Anglia, Szkocja, Holandia, Flandria, Skandynawia
Historia, stosunki ze Słowianami i Pomorzem: notatki i wypisy ze źródeł i opracowań, kserokopia dokumentu
B.d., rkp., kkp., j. hol., łac., niem., pol., l., k. 92
151. Śląsk
Historia: wypisy i kserokopie z dokumentów i opracowań, w tym do pracy Henryk Brodaty i jego dzieło, katalog księży i mniszek
B.d., rkp., kkp., j. łac., niem., pol., l., sz., k. 87
152. U źródeł świadomości narodowej

Naród, granica: notatki ze źródeł i opracowań, bibliografia
B.d., rkp., masz., kkp., j. franc., niem., pol., wł., l., k. 37

153. Historia Polski

Polityka, gospodarka, kultura: notatki ogólne z opracowań i bibliograficzne, odpisy i kserokopie dokumentów, rysunki na kalce map poszczególnych regionów Polski, planów miast, mapa Polski w skali 1 : 3 000 000 i dróg w woj. warszawskim w skali 1 : 3 000 000 z 1928 r.

B.d., rkp., masz., druk, kkp., j. łac., niem., pol., l., k. 80

154. Historia miast polskich

Kartoteka Bychawa–Wczelów: notatki ze źródeł i opracowań, rysunki odręczne planów
B.d., rkp., rys., l., k. 98

155. Stosunki handlowe Północy z Zachodem i Wschodem, drogi handlowe

Wypisy z opracowań, rysunek na kalce mapki najważniejszych dróg handlowych w Europie Środkowo-Wschodniej w X w., kserokopia mapki szlaków handlowych wiodących z Niderlandów do Włoch, 2 fotografie płaskorzeźby wyobrażającej handel na Rusi

B.d., rkp., rys., kkp., 2 fot., l., k. 29

156. Historia sztuki europejskiej i Chin

Wycinki prasowe

1958 i b.d., druk, j. niem., pol., l., sz., k. 28

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACYJNO-NAUKOWEJ, DYDAKTYCZNEJ, WYDAWNICZEJ I SPOŁECZNO-POLITYCZNEJ

A. Działalność organizacyjno-naukowa

157. Uniwersytet Warszawski Instytut Historyczny, Instytut Socjologii, Wydział Filologii Polskiej i Słowiańskiej, Wydział Polonistyki

Rada Wydziału, uwagi, wnioski, programy studiów, Komisja IH UW NSZZ Solidarność, referat B.Z. dotyczący zmian w funkcjonowaniu centralnych organów Wydziału, programy indywidualne zajęć ze studentami, korespondencja
1971–1983, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 135

158. Uniwersytet im. Mikołaja Kopernika w Toruniu

Uniwersytet Śląski

Umowa, materiały w związku z oceną rozprawy habilitacyjnej, korespondencja
1973–1980, masz., l., k. 11

159. Polska Akademia Nauk Instytut Historii, Instytut Historii Zakład Historii Pomorza, Zakład Historii Nauki i Techniki Zespół Badań Nautologicznych, Komitet Nauk Historycznych, Komisja Geografii Historycznej

Programy obrad, opinie, sprawy organizacyjne, korespondencja
1962, 1971–1983, masz., masz. powiel., l., k. 18

160. Polskie Towarzystwo Historyczne Zarząd Główny, Oddziały: Kraków, Łódź, Słupsk,

Komisja Mediewistyczna

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

Towarzystwo Miłośników Historii

Sprawozdania z działalności, programy obrad, korespondencja

1969–1983, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 23

161. Konstanzer Arbeitskreis für mittelalterliche Geschichte
Protokoły posiedzeń
1970–1971, masz., masz. powiel., j. niem., l., k. 156
162. Jw.
Protokoły posiedzeń, referat B.Z., programy, listy uczestników, korespondencja
1972–1978, masz., masz. powiel., j. niem., l., k. 141
163. Komisja mieszana do spraw weryfikacji informacji o Polsce w podręcznikach historii i geografii NRD
Skład komisji, uwagi, opinie, kserokopie niemieckich podręczników historii
1971–1973, masz., masz. powiel., kkp., j. niem., l., k. 93
164. Komisja mieszana do spraw weryfikacji informacji o Polsce w podręcznikach historii i geografii Węgier
Skład komisji, recenzje, uwagi
1971, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 62
165. Colloque international d’histoire et de géographie socio-religieuse, Warszawa 27–29 X 1971
Program, referaty, streszczenia
1971, masz. powiel., j. ang., franc., niem., pol., wł., l., sz., k. 74 + s. 77
166. Istituto internazionale di storia economica „Francesco Datini”, Prato
Konferencja *Produttività e tecnologie nei secoli XII–XVII* : program, streszczenia referatów (w tym B.Z.)
1971, rkp., masz., masz. powiel., j. ang., franc., hiszp., niem., wł., l., k. 154
167. Jw.
Konferencje – sesja XII *Gerarchie economiche e gerarchie sociali secoli XII–XVIII*: programy obrad, referat B.Z., teksty i streszczenia referatów, notatki, korespondencja
1972–1983, rkp., masz., masz. powiel., druk, j. ang., franc., niem., wł., l., k. 195
168. Instytut Badań Literackich PAN, *Walka z cudzoziemszczyzną w kulturze polskiej*
Komitet Nauk o Sztuce PAN, *Sztuka i ideologia XIX w.*
Instytut Historii PAN, *Od kultury elitarnej do kultury popularnej: drogi przepływu i środki przekazu XIV–XV w.*
Instytut Badań Literackich PAN, *Literatura i kultura polska na przełomie XVI i XVII wieku*
Konferencje i sympozja: programy, teksty i tezy referatów, podsumowania dyskusji
1971–1982, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 50
169. *Die Entstehung der europäischen Nationen in Mittelalter*
Konferencja w Marburgu: protokoły obrad, teksty referatów i notatki B.Z.
1972–1973, rkp., masz. powiel., j. niem., pol., l., s. 235 + k. 6
170. *Colloque Maritime Ostsee-Kolloquium*
Międzynarodowe kolokwia Mórz Północnych i Bałtyckie w Szczecinie i Lubece:
programy, teksty i tezy referatów, notatki B.Z., projekt zasad organizacyjnych
d’Organisation de l’Association international d’histoire des mers nordiques de l’Europe,
kserokopie map, korespondencja

1974–1980, 1982, rkp., masz., masz. powiel., kkp., j. franc., niem., pol., l., sz., k. 74

171. *Symposium Carpathicum de commerciis saec. XIII–XVI*, Košice 20–25 V 1975
Program, zaproszenia, teksty referatów, korespondencja
1975, masz., masz. powiel., druk, j. niem., pol., słow., l., k. 101
172. *Germania Slavica*
Grupa robocza – sympozja w Berlinie: programy, notatki do wystąpień B.Z., korespondencja
1978, 1981, rkp., masz., masz. powiel., kkp., j. niem., pol., l., k. 51
173. VI–X Congresso internazionale di studi sull’alto medioevo Milano–Spoleto
Programy obrad, wydawnictwa kongresowe
1978–1984, druk, j. wł., l., k. 68
174. *Colloque franco-polonais d’histoire*, Nice–Antibes, 6–9 XI 1980
Program, teksty referatów, w tym referat B.Z., korespondencja
1980, masz. powiel., j. ang., franc., grec., niem., pol., l., k. 125
175. *Śląsk w Europie Środkowej w okresie średniowiecza*, Legnica, 9–11 XII 1980
Zaproszenie, program, teksty i tezy referatów, w tym referat B.Z., notatki B.Z. do dyskusji
1980, rkp., masz., masz. powiel., j. czes., pol., l., k. 60
176. *Struktura feudalni společnosti územi dějin*, Bratysława 1981
Referaty, w tym B.Z., notatki B.Z. do dyskusji
1981, rkp., masz., masz. powiel., kkp., j. niem., pol. słow., l., k. 130
177. VIII Międzynarodowy Kongres Historii Gospodarczej w Budapeszcie
Programy, lista, uczestników, referaty, notatki B.Z.
1982, rkp., masz., druk, kkp., j. ang., franc., niem., l., sz., k. 95
178. Kształtowanie się świadomości narodowej i narodów w średniowieczu
Krajowe i międzynarodowe konferencje, sesje, sympozja: zaproszenia, programy, referaty, notatki i głosy w dyskusji B.Z., korespondencja
1969–1983, rkp., masz., masz. powiel., j. czes., niem., pol., l., k. 55
179. Dzieje Niemiec i stosunków polsko-niemieckich
Krajowe i międzynarodowe konferencje, sesje, sympozja, seminaria: zaproszenia, programy, listy uczestników, referat, głosy w dyskusji i notatki B.Z., korespondencja
1972–1983, rkp., masz., masz. powiel., druk, j. niem., pol., l., k. 56
180. Krajowe konferencje zjazdy, sympozja, kolokwia
Zaproszenia, programy, teksty i tezy referatów, notatki B.Z., korespondencja
1971–1983 i b.d., rkp., masz., masz. powiel., druk, l., k. 95
181. Międzynarodowe konferencje, zjazdy, sympozja, kolokwia
Zaproszenia, programy, referaty – w tym referat i głosy w dyskusji B.Z., notatki B.Z., korespondencja
1970–1981 i b.d., rkp., masz., masz. powiel., druk, j. ang., czes., franc., niem., pol., l., sz., k. 131

B. Materiały działalności dydaktycznej

a. Działalność dydaktyczna w Instytucie Historycznym UW

182. Ogólne plany zajęć, wskazówki metodyczne, programy wykładów, sprawozdania, korespondencja
1972–1983, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 35
183. Historia Niemiec
Wstęp do badań historycznych
Historia kościoła w Polsce
Wykłady: listy słuchaczy
1965, 1981–1983, rkp., masz., l., k. 54
184. Ćwiczenia z historii Polski
Tematy, notatki, wskazówki do lektur, listy uczestników, teksty łacińskie do ćwiczeń
1971–1976, rkp., masz., j. łac., pol., l., k. 204
185. Proseminarium
Tematy prac, listy uczestników, oceny, praca W. Jagodzińskiego
1974–1981, rkp., l., k. 35
186. Seminarium
Tematy, dokumenty, lektury, karty uczestników, opinia o seminarzyście J. Suchockim
1974–1983, rkp., l., k. 135
187. Jw.
Listy obecności, tematy referatów
1974–1983, rkp., l., k. 175

b. Prace magisterskie pisane pod kierunkiem B.Z.

188. Chyczewska-Hennel Teresa, *Patriotyzm i świadomość etniczna w twórczości Wilhelma z Malmesbury*
1976, masz., sz. opr., k. 55
189. Dreger Witold, *Pierwowzory historyczne króla Artura od czasów najwcześniejszych do czasów Galfreda z Monmouth*
Po 1978, masz., sz. opr., k. 271
190. Dzendzel Jolanta, *Legends o początkach Brytanii u kronikarzy XII wieku: Galfred z Monmouth i jego wizja historii Brytów*
1977, masz., l., k. 161 + 2 nlb.
191. Kulecki Michał, *Intronizacja władców w krajach Europy Środkowej*
1979, masz., sz. opr., k. 148
192. Manikowska Halina, *Misja chrystianizacyjna Karolingów i recepcja chrześcijaństwa wśród Sasów*
Po 1971, masz., l., k. 84 + 3 nlb.
193. Mirecka Anna, *Szpitalnictwo małopolskie w XV wieku*
1977, masz., l., k. 122 + VII + 3 nlb.
194. Soszyński Jacek, *Geneza i rozwój kultu Świętego Wita w Polsce średniowiecznej*
1982, masz., l., k. 63

195. Wajs Hubert, *Prowincja Czeska Zakonu braci mniejszych w latach 1232–1285*
1980, masz., l., k. 74 + A 64

196. Wilamowska Elżbieta, *Historiografia ośrodka lubiąskiego w XII–XIV wieku*
1977, masz., sz. opr., l., k. 147

c. Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego

197. Wytyczne, projekty i programy nauczania historii w szkołach podstawowych, liceach i technicach, ocena podręczników
1963–1971, masz. powiel., druk, l., sz., k. 217

C. Działalność wydawnicza i redakcyjna

198. *Historia Pomorza*

Program prac, projekt wydawnictwa, uwagi i opinie redakcyjne, wykaz ilustracji, korespondencja redakcyjna z G. Labudą
1962–1970, rkp., masz., l., k. 82

199. *Encyklopedia historii gospodarczej Polski do 1945 roku*

Umowy, instrukcja dla autorów haseł, wykaz haseł i skrótów, korespondencja
1973–1978, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 134

200. Jw.

Hasła A–Z
Przed 1981, rkp., masz., l., k. 262

201. *Chłopi w społeczeństwie polskim*

Dyskusje redakcyjne, uwagi, konkluzje, harmonogram prac, konspekty, teksty, korespondencja
1977–1980, rkp., masz., l., k. 70

202. *Lexikon des Mittelalters*

Umowa, hasła B.Z., rachunek, korespondencja
1977–1981, rkp., masz., druk, j. niem., l., k. 39

203. *Encyklopedia szkolna „Społeczeństwo i jego rozwój”*

Regulamin komitetu redakcyjnego, koncepcja wydawnictwa, informacje dla autorów, protokoły posiedzeń komitetu redakcyjnego, reportaż z badań sondażowych na temat próbnego zeszytu encyklopedii
1978–1983, rkp., masz., masz. powiel., l., k. 188

204. Jw.

Projekt haseł: folklor, mitologizacja, społeczeństwa heroiczne, wykaz haseł
Ok. 1978–1982, masz., powiel., l., k. 192

205. *Encyklopedia historii Polski*

Podręcznik uniwersytecki historii Polski

Założenia ogólne, informacje dla autorów, wskazówki edytorskie, schemat i wzór hasła, wykaz haseł
B.d., rkp., masz., masz. powiel., l., k. 21

206. *Encyklopedia pojęć*

Układ haseł, adnotacje co do autorów, notatka

B.d., rkp., l., k. 4

207. *Historia handlu w Polsce*

Zarys wydawnictwa, konspekt I tomu, uwagi

B.d., rkp., masz., l., k. 12

208. „Mówią Wieki”

Ramowe plany redakcji, Rada Redakcyjna, korespondencja z autorami artykułów i czytelnikami

1966–1975 i b.d., rkp., masz., l., k. 100

209. Jw.

Teksty artykułów, fragment spisu treści rocznika

1964–1975 i b.d., masz., druk, 2 fot., l., k. 295

210. *Polski Słownik Biograficzny*

Instrukcja redakcyjna, korespondencja

1947, 1976–1979, rkp., masz., druk, l., sz., k. 10 + s. 12

211. „Acta Poloniae Historica”

„Życie Warszawy”

Umowy, propozycje, wnioski, rachunki, korespondencja

1954–1983, rkp., masz., l., k. 48

D. Działalność społeczno-polityczna

212. Związek Młodzieży Wiejskiej „Wici”

Polski Czerwony Krzyż

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej

Legitymacje, deklaracje, spisy członków, notatki z obrad

1946–1947 i b.d., rkp., masz., druk, l., k. 40

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

213. Legitymacje

Szkolne, kolejowe, Biblioteki Uniwersyteckiej, Ausweis

1943–1947, rkp., druk, j. niem., pol., druk, fot., l., k. 7

214. Świadectwa

Szkolne i maturalne, podania i arkusz kandydata do liceum, dzienniczek

1945–1947, rkp., fkp., l., sz., k. 5 + 16 s.

215. Zeszyty szkolne

Szkoła podstawowa

1945 i b.d., rkp., j. łac., pol., ros., l., sz., k. 34

216. Jw.

Liceum: historia powszechna i historia polski

Ok. 1945–1946, rkp., druk, j. grec., łac., niem., pol., ros., rys., l., sz., k. 210

217. Jw.

Historia Polski: odpisy z Monumenta Poloniae Historica, praca *Grody mazowieckie do końca XIII w.*, notatki, tablice genealogiczne, mapki – rysunki

Ok. 1945–1946, rkp., rys., j. łac., pol., l., sz., k., 120

218. Jw.

Ekonomia, geografia, języki, nauki ścisłe: notatki, rysunki, mapki, wycinki prasowe 1945–1946, rkp., masz., druk, j. grec., łac., niem., pol., ros., l., sz., k. 257

219. Studia

Notatki z wykładów i lektur

Ok. 1947–1950, rkp., j. franc., grec., łac., niem., pol., l., sz., k. 148

220. Jw.

Ok. 1947–1950, rkp., j. franc., niem., pol., l., sz., k. 199

221. Kalendarzyk z notatkami, odpisy wierszy

1947 i b.d., rkp., masz., j. franc., niem., pol., ros., l., sz., k. 18

222. Objazdy naukowe, m.in. Jugosławia, Ukraina: Chocim, Lwów, Podhorce, Litwa: Wilno

Fotografie

1964, 1968 i b.d., l., 15 fot.

223. Materiały gospodarcze, majątkowe i dotyczące stanu zdrowia

Kartka żywnościowa, zaświadczenie meldunkowe, informacje o zarobkach, rachunki, dowody wpłat, zaświadczenie o szczepieniu

1944–1982, rkp., masz., druk, j. niem., pol., l., k. 38

IV. KORESPONDENCJA

A. Korespondencja wychodząca

224. Osoby i instytucje A–Z

1956–1977 i b.d., rkp., masz., j. franc., niem., pol., ros., l., k. 168, zob. aneks 9

B. Korespondencja wpływająca

225. Osoby A–B

1957–1983, rkp., masz., j. czes., niem., pol., l., k. 189, zob. aneks 10

226. Osoby C–F

1958–1983, rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., ros., l., k. 159, zob. aneks 10

227. Osoby i instytucje G–J

1954–1982, rkp., masz., druk, j. czes., franc., niem., pol., l., k. 120, zob. aneks 10

228. Osoby K

1956–1983, rkp., masz., druk, j. czes., niem., pol., ros., l., k. 172, zob. aneks 10

229. Osoby L–M

1955–1983, rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., wł., l., k. 195, zob. aneks 10

230. Osoby i instytucje N–R

1956–1983, rkp., masz., druk, j. franc., niem., pol., l., k. 97, zob. aneks 10

231. Osoby S

1956–1983 i b.d., rkp., masz., druk, kkp., j. czes., flam., franc., niem., pol., l., k. 183,
zob. aneks 10

232. Osoby i instytucje T–Ż

1956–1983 i b.d., rkp., masz., j. czes., franc., niem., pol., ros., l., k. 140, zob. aneks 10

233. Felusiowie, Frank, Frankfurcy, Hania, Jagoda, Józef, Laszlo, Małgorzata, Marysia, Ola,
Zosia, nadawcy nieustaleni i zaproszenia

1951–1982 i b.d., rkp., masz., druk, j. niem., pol., węg., l., k. 34

V. MATERIAŁY TWÓRCY ZESPOŁU

234. Recenzje prac B. Zientary

1955–1975 i b.d., rkp., masz., l., k. 90, zob. aneks 11

235. Listy do redakcji „Mówią Wieki” nadesłane po ukazaniu się pracy B.Z. *Henryk Brodaty i jego czasy*, refleksje, notatki prasowe i drukowane recenzje (J. Andrzejewski, H., Samsonowicz, J. Topolski, NN)

1976, 1979, rkp., masz., druk, l., k. 26

VI. MATERIAŁY RODZINNE

236. Matka, brat Józef

Kartki żywnościowe, świadectwo urodzenia i zgonu Józefa, jego notatki szkolne
1944–1945, rkp., druk, j. łac., niem., pol., l., sz., k. 72

237. Żona, synowie

Korespondencja, świadectwo szkolne syna Andrzeja, fragment zeszytu szkolnego syna
Wawrzyńca
1956–1983 i b.d., j. franc., niem., pol., l., k. 77, zob. aneks 12

VII. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

238. Labuda Gerard, *Factum św. Stanisława*

Tekst z odręcznymi notatkami B.Z.
B.d., masz., l., k. 113

239. Labuda Gerard, *Zaginiona kronika z pierwszej połowy XIII wieku w Rocznikach Królestwa
Polskiego Jana Długosza. Próba rekonstrukcji*

Część I
1981, masz., l., k. I–V, 1–242

240. Jw.

Część II i III
1981, masz., l., k. 243–457

241. Jw.

Przypisy
1981, masz., l., k. 119

242. Pakulski Jan, *Nalęcze wielkopolscy w średniowieczu*

Praca doktorska napisana na UMK w Toruniu pod kierunkiem prof. Kazimierza Jasińskiego
1979, masz. powiel., l., k. 247

243. Słupecki Leszek Paweł, *Wilkołactwo w wierzeniach średniowiecznej Europy*
Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. Aleksandra Gieysztorą
1982, masz., sz. opr., k. 219
244. Urbański Marek, *Rola immunitetu w procesie kształtowania się stanu rycerstwa – szlachty na przykład Małopolski*
Praca magisterska napisana pod kierunkiem prof. Mariana Małowistą
1976, masz., sz. opr., k. 157
245. *Dzieje Niemiec*, pod red. Gerarda Labudy
Materiały wydawnicze: Antoni Czubiński, *Zarys koncepcji ogólnej*, Henryk Olszewski, *Metodologiczne problemy badań nad historią Niemiec w okresie imperializmu 1871–1945*, Jerzy Topolski, *Metodologiczne problemy syntez historycznych w związku z przygotowaniem syntezy dziejów Niemiec*
Przed 1979, masz. powiel., l., k. 85
246. Drobne prace obce
1975, 1980 i b.d., masz., masz. powiel., druk, j. niem., pol., wł., l., sz., k. 105, zob. aneks 13
247. Modzelewski Karol, list do Edwarda Gierka
Odpis
1977[?], masz. powiel., l., k. 9

VIII. ZAŁĄCZNIKI

248. *Historia powszechna średniowiecza*
Tekst z odręcznymi poprawkami i podkreśleniami
1968, druk, l., k. 3–209
Druk: Warszawa 1968
249. Jw.
1968, druk, l., k. 210–412
250. Jw.
1968, druk, l., k. 413–592
251. Artykuły, głosy w dyskusji, recenzje
1957–1988 i b.d., druk, j. czes., franc., niem., pol., l., sz., k. 224, zob. aneks 14
252. Fotografie miejsc nieustalonych: dawne miejsca pochówków, spływ Dunajcem, nieustalona miejscowość; mapy: Ameryka Południowa w skali 1 : 40 000 000, półkula zachodnia i wschodnia
B.d., 11 fot., k. 2
253. Druki
1960, 1982 i b.d., masz. powiel., druk, sz., s. 106, k. 48

254. Malarstwo rosyjskie i radzieckie
Wycinki prasowe
1949 i b.d., druk, l., k. 24
255. Prospekty wydawnicze, serwetki, reklamówki hotelowe
1961–1979 i b.d., druk, j. ang., czes., franc., hiszp., niem., pol., wł., l., sz., k. 77
256. Widoki miejscowości
Francja, Hiszpania, Niemcy, Polska, Rosja, Rumunia, Szwajcaria, Węgry, Włochy
B.d., poczt. 126
257. Malarstwo, rzeźba
Reprodukcje dzieł sztuki – Austria, Francja, Holandia, Niemcy, Rosja, Rumunia,
Szwajcaria, Włochy
B.d., poczt. 95

ANEKS 1

J. 23. *Poczet królów i książąt polskich*

Bolesław Chrobry
Bolesław Łysy (Rogatka)
Henryk Brodaty
Henryk II Pobożny
Henryk III Głogowski
Henryk IV Probus
Kazimierz Odnowiciel

J. 24. Jw.

Mieszko II
Mieszko Piłtonogi
Mieszko III Stary
Przemysław II
Przodkowie Mieszka
Wacław II
Wacław III
Władysław Laskonogi
Władysław III Wygnaniec
Zagadka Jaksy

ANEKS 2

J. 40. Początki i rozwój miast polskich od IX do XVI w.

Gniezno i Poznań i ich rola w najstarszych dziejach Polski
Nie od razu miasto lokowano. Miasta polskie u progu tysiąclecia
Osady o charakterze miejskim w Polsce do XIII w.
Początki i rozwój miast polskich, artykuł bez tytułu, tekst i notatki
Przemiany społeczno-gospodarcze w miastach polskich w okresie XIV–XVI w., artykuł bez tytułu, j. niem.

ANEKS 3

J. 45 Bałtycki handel zbożem i polska gospodarka pieniężna w okresie XII–XVII w.

Konferencja bałtycka w Warszawie
Kolokwium morskie w Szczecinie 22–24 V 1974, „Kwartalnik Historyczny”, 1975, r. LXXXII, nr 1, s. 217–219

Rola Pomorza w bałtyckim handlu zbożem od XII do początków XVII w., artykuł bez tytułu, fragment
Szczeciński handel zbożem wkrzańskim, artykuł bez tytułu, fragment
Przywileje skarbowe Szczecina, artykuł bez tytułu
Polska gospodarka pieniężna w XIV i XV w., artykuł bez tytułu

ANEKS 4

J. 98. *Encyklopedia szkolna „Społeczeństwo i jego rozwój”*

Barnim
Bogusław X
Bolesław I Chrobry
Bolesław II Szczodry (Śmiały)
Henryk I Brodaty
Henryk IV Probus
Hierarchia
Jadwiga św., księżna śląska
Kazimierz IV „Każko”
Kazimierz Wielki
Leszek Biały
Ludność zależna
Maciej (Maćko) Borkowic
Niemcy
Pomorze Zachodnie
Włochy
Wojciech, św.
Zjazd w Gnieźnie

ANEKS 5

J. 100 *Encyklopedia historii gospodarczej Polski*

Arnold Stanisław
Białogród
Brześć Litewski
Czarna śmierć
Drużyna
Dwór
Feudalizm
Flamandowie
Frankfurt nad Odrą
Frankońskie prawo
Głógów
Gniezno
Gorzów Wielkopolski
Halle
Henryk Brodaty
Henrykowska księga
Kamieniec Podolski
Kijów
Kołobrzeg
Koszalin
Królewiec
Krzyżackie państwo
Księga elbląska
Kuźnica

Kuźnik
Legnica
Libawa
Lokacja
Lwówek
Łabędzki Hieronim
Magdeburg
Meitzen August
Mieszko Stary
Narok
Niemcy w Polsce
Norymberga
Nysa
Opole
Osadnictwo
Osep
Otrok
Owczarze
Podacza
Polskie prawo
Pomocne
Pomorze Zachodnie
Poprażnicy
Pyzdry
Radło
Rozbicie dzielnicowe
Schmidt Heinrich Felix
Schultze Wilhelm
Słupsk
Sochaczki
Stargard Szczeciński
Stróża
Struktura społeczna
Śląsk
Środa Śląska
Świdnica
Tarcholice
Walonowie
Weichbild
Wężnica
Wieliczka
Wieś
Wieś łąków leśnych
Włocławek
Włodzimierz Wołyński
Wojny polsko-krzyżackie
Wolin
Wolnica
Wolnizna
Wrocław
Złotoryja

ANEKS 6

J. 101. *Encyklopedia historii Polski*

Barnim I
Barnim III
Bernard Hiszpan
Bogusław I
Bogusław IV
Bogusław X Wielki
Bogusław XIV
Bolesław I Wysoki
Bolesław II Łysy, Rogatka
Bolesław V Wstydlivy
Bolesław (Bolko) I
Brody
Chłopi
Cyprian
Czynsz
Dymarka
Eryk Pomorski
Goworek
Handlowe szlaki
Hanza niemiecka
Henryk (sandomierski)
Henryk I Brodaty
Henryk II Pobożny
Henryk III (głogowski)
Henryk III Biały
Henryk IV Probus
Henryk I Gruby, Otyły, Brzuchaty
Immunitet
Jan zw. Janik
Jan Luksemburski
Jarmarki
Jarosław
Kazimierz I (pomorski)
Kazimierz I (opolski)
Kazimierz II
Kazimierz IV, Każko
Kmiecie
Komornicy
Konrad I
Lassyckie prawo
Lokacja
Luksemburgowie
Mieszko I Płatonogi
Mieszko II Otyły
Mila miejska
Mir
Niemcy
Ortyle
Piotr Włostowicz
Poddaństwo
Prawo chełmińskie

Prawo lenne
Prawo lubeckie
Prawo magdeburskie
Prawo niemieckie
Prawo składu
Prawo średzkie
Prawo wolnych gości
Privilegium feri
Przewłoka
Przymus drogowy
Przypisanie do ziemi
Pustki
Racibory
Renta feudalna
Sieciech
Skarbimir
Statuty cechowe
Targi
Tomasz I
Tomasz II
Walter
Warcisław I
Wawrzyniec
Wilkierze
Władysław (opolski)
Władysław (ks. wrocławski)
Wróżda
Wychołu wolność
Zagrodnicy
Zbiegostwo ludzi zależnych
Zygmunt Luksemburski

ANEKS 7

J. 101. *Polski Słownik Biograficzny*
Alba Fernando Álvares de Toledo
Albrecht Fryderyk
Albrecht Hohenzollern
Albrecht Niedźwiedź
Albuquerque Alfonso
Aleksander Jagiellończyk
Alfred Wielki
Anna Jagiellonka
Arc Jeanne d'
Arnold z Brescii
Artevelde Filip van
Artevelde Jakob van
Ball John
Bayard Pierre de Terrail
Bażyński Jan
Becket Thomas
Bogusław V
Bogusław X

Bogusław XIV
Bolesław II, tzw. Bolko świdnicki
Bolesław IV Kędzierzawy
Bona Sforza d' Aragona
Brühl Heinrich von
Bugenhagen Jan
Cacci Jan Hieronim
Chrystian I
Chrystian IV
Coeur Jacques
Cola di Rienzi
Colbert Jean Baptiste
Cortez Fernando
Cromwell Oliver
Czarniecki Stefan
Dantyszek Jan
Dickmann Arend
Edward I
Edward, książę Walii, tzw. Czarny Książę
Elżbieta I
Elżbieta Habsburżanka
Erlichshausen Konrad von
Erlichshausen Ludwig von
Eryk II
Eryk Pomorski
Essex Robert Deveraux, earl of
Farnese Alessandro
Feher Konstanty
Ferdynand I
Ferdynand II Aragoński
Ferdynand II niemiecki
Filip II
Filip II August
Filip IV Piękny
Fryderyk I Barbarossa
Fryderyk II
Fryderyk V
Fryderyk Wilhelm
Fryderyk Wilhelm I pruski
Fugger Jakub
Gero
Gotfryd de Bouillon
Gostomski Anzelm
Gresham Thomas
Guesclin Bertrand du
Guise Henri de
Gustaw I Waza
Gustaw II Adolf
Henryk II
Henryk IV
Henryk IV Bourbon
Henryk V angielski

Henryk V niemiecki
Henryk VII
Henryk VIII
Henryk Lew
Henryk Żeglarz
Hunyady Jan
Izabela Kastylijska
Jakub I Stuart
Jakub II
Jan bez Ziemi
Jan Fryderyk I
Jan Luksemburczyk
Jan I Olbracht
Janusz III
Jerzy z Podiebradów
Jerzy Wilhelm
Juan d'Austria don
Jungingen Ulrich von
Karol I
Karol I Robert
Karol IV
Karol V hiszpański
Karol V Mądry
Karol VII
Karol X Gustaw
Karol Śmiały
Kazanowski Adam
Kazimierz III Wielki
Kazimierz IV Jagiellończyk
Kazimierz V, tzw. Każko szczeciński
Kettler Gotthard
Koniecpolski Stanisław
Kostka Napierski Aleksander Leon
Lubomirski Jerzy
Ludwik I Wielki
Ludwik II Jagiellończyk
Ludwik IV
Ludwik IX Święty
Ludwik XI
Ludwika Maria Gonzaga de Nevers
Maciej Korwin
Maksymilian I
Małgorzata
Marcel Étienne
Maria Kazimiera d'Arquien
Maria Stuart
Mikołaj II
Monteccoli Rajmund
Oldenbarnevelt Jan van
Otto I niemiecki
Otto III niemiecki
Otton (Otto) I szczeciński

Otton (Otto) II
Otton III szczeciński
Oxenstierna Axel
Petrisa
Peregryn z Wissenburga
Piotr, biskup kamieniecki
Piotr, prepozyt głogowski
Pizarro Francisco
Plettenberg Walter
Prokop, tzw. Goły lub Wielki
Przemysł Ottokar I
Przemysł Ottokar II
Richelieu Armand du Plessis
Rudolf I Habsburg
Rudolf II
Ryszard I Lwie Serce
Ryszard II
Rzewuski Seweryn
Sobieski Jakub
Stratword Thomas Wentworth earl
Teodoryk Wielki
Tepper Piotr Fargusson
Tilly Jan Tserclaes
Tyler Wat
Tyzenhaus Antoni
Wacław II
Wacław IV
Wallenstein Albrecht Euzebiusz Wacław
Warcisław I
Warwick Richard Neville earl
Wiklef właśc. Wycliff John
Wilhelm I ks. Orański
Wilhelm III ks. Orański
Wilhelm Zdobywca
Winstanley Gerard
Wiśniowiecki Jeremi
Witt Jan de
Wittenberg Arvid
Władysław I Łokietek
Władysław II Jagiełło
Władysław III
Władysław Jagiellończyk
Wolski Mikołaj
Wrangel Carl Gustaf
Zborowski Samuel
Zygmunt Luksemburski
Želivsky Jan
Žižka Jan

ANEKS 8

J. 117. Recenzje

Abt E.L.G., *Memoriał w sprawie kopalnictwa rud ołowiu i srebra na Górnym Śląsku*,
Katowice 1957

- „Acta Universitatis Nicolai Copernici”, 1973, Nauki humanistyczno-Społeczne. Historia, z. 9 (58)
- Baltische Studien*, herausgegeben von der Gesellschaft für pommersche Geschichte, Altertumskunde und Kunst, Neue Folge, Bd. 53, Hamburg
- Barciak Antoni, *Ideologia polityczna monarchii Przemysła Otokara II. Studium z dziejów czeskiej polityki zagranicznej w drugiej połowie XIII wieku*, Katowice 1982
- Barta Antal, *Hungarian Society in the 9th and 10th Centuries*, Budapest 1975
- Benthiers Bruno, *Die historischen Flurformen des südwestlichen Mecklenburg. Eine Studie zum Problem Dorf, Feld und Wirtschaft, zugleich ein Beitrag zur Entwicklungsgeschichte der ländlichen Siedlungen im Bezirk Schwerin*, Schwerin 1960
- Bentzien Ulrich, *Haken und Pflug. Eine volkskundliche Untersuchung zur Geschichte der Produktionsinstrumente im Gebiet zwischen unterer Elbe und Oder*, Berlin 1969
- Bogucka Maria, *Gdańsk jako ośrodek produkcyjny w XIV–XVII wieku*, Warszawa 1962
- Bogucka Maria, *Życie codzienne w Gdańsku – wiek XVI–XVII*, Warszawa 1967
- Bogucki Ambroży, *Komes w polskich źródłach średniowiecznych*, Warszawa–Poznań 1972
- Boockmann Hartmut, *Der Deutsche Orden. Zwölf Kapitel aus seiner Geschichte*, München 1981
- Boras Zygmunt, *Książęta Pomorza Zachodniego. Z dziejów dynastii Gryfitów*, Poznań 1968, tekst recenzji i replika
- Borucki Marek, *Sejmy i sejmiki szlacheckie*, Warszawa 1972
- Clark Grahame, Piggot Stuart, *Społeczeństwa prehistoryczne*, Warszawa 1970
- Crone Marie Luise, *Untersuchungen zur Reichs-Kirchen Politik Lothars III (1125–1137) zwischen reichskirchlicher Tradition und Reformkurie*, Frankfurt am Main–Bern, 1982
- Czacharowski A., *Społeczne i polityczne siły w walce o Nową Marchię w latach 1319–1373 ze szczególnym uwzględnieniem roli możnowładztwa nowomarchijskiego*, Toruń 1968
- Deutsche Ostsiedlung im Mittelalter und Neuzeit. Studien zum Deutschtum im Osten*, herausgegeben von der Kommission zum Studium der deutschen Geschichte und Kultur im Osten an der Rheinischen Friedrich-Wilhelms-Universität Bonn, Heft 8, Wien 1971
- Dorošenko V.V., *Selskoe chozjajstvo feodalnoj Lifljandii (Vidzeme) v XIII–XVI vekach*, „Materjaly po istorii selskogo chozjajstva v SSSR”, vyp. II, Moskva 1958, s. 44–88
- Dowiat Jerzy, *Historia kościoła katolickiego w Polsce (do połowy XV wieku)*, Warszawa 1968
- Duby Georges, *Le chevalier, la femme et la prêtre. La mariage dans la France feodale*, Paris 1981
- Duby Georges, *La dimanche de Bouvines*, Paris 1973
- Dzieje Chełmna i jego regionu. Zarys monograficzny*, Toruń 1968
- Dzieje Szczecina*, t. II (wiek X–1805), Warszawa 1965
- Engel Franz, *Beiträge zur Siedlungsgeschichte und historischen Landeskunde: Mecklenburg – Pommern – Niedersachsen*, Köln–Wien 1960
- Entwicklungsprobleme des Feudalismus in Ostseegebiet. Vorträge der gemeinsamen Historikerkonferenz der Tartuer Staatsuniversität, der Greifswalder, Ernst-Moritz-Arndt-Universität und der Rostocker Universität (von 18–19 November 1969)*, Tartu 1970
- Ernst Raimund, *Die Nordwestslaven und das fränkische Reich. Beobachtungen zur Geschichte ihrer Nachbarschaft und zur Elbe als nordöstlicher Reichsgrenze bis in die Zeit Karls des Grossen*, Berlin 1976
- Fedorenko P.K., „Rudni” XVI–XIX v. na territorii SSSR, „Istoričeskie zapiski”, 1956, t. 57, s. 210–231

J. 118. Jw.

- Geremek Bronisław, Piesowicz Kazimierz, *Ludzie, towary, pieniądze*, Warszawa 1968
Die geistlichen Ritterorden Europas, herausgegeben von Josef Fleckenstein und Manfred Hellmann, Sigmaringen 1980
Goehrke Carsten, *Die Wüstungen in der Moskauer Rus. Studien zur Siedlung-, Bevölkerungs- und Sozialgeschichte*, Wiesbaden 1968
Goff Jacques Le, *La civilisation de l'Occident médiéval*, Paris 1964, 2 recenzje
Góralski Zbigniew, *Pierwsza Rzesza Niemiecka*, Warszawa 1975, recenzja i odpowiedź na uwagi autora w związku z recenzją B.Z.
Grabski Andrzej Feliks, *Polska w opiniach Europy Zachodniej XIV–XV w.*, Warszawa 1968
Graus František, *Die Nationenbildung der Westslawen in Mittelalter*, Sigmaringen 1980
Greifswald-Stralsunder Jahrbuch, Bd. 7 (1967), Bd. 8 (1968/69), Rostock 1967, Weimar 1969
Greifswald-Stralsunder Jahrbuch, Bd. 9 (1970/71), Weimar 1970
Gurewicz A.J., *Problemy genezisa feodalizma v zapadnoj Evrope*, Moskwa 1970
Hansische Studien, III, Weimar 1975
Helbig Herbert, *Gesellschaft und Wirtschaft der Mark Brandenburg in Mittelalter*, Berlin–New York 1973
Herubel Michel, *Gilles de Rais et le déclin du Moyen Âge*, Paris 1982
Historia Gdańska, praca zbiorowa pod red. E. Cieślaka, Gdańsk 1978
Historischer Atlas von Pommern, Köln–Graz 1969
Jasienica Paweł, *Myśli o dawnej Polsce*, Warszawa 1960
Jelicz Antonina, *Życie codzienne w średniowiecznym Krakowie*, Warszawa 1966
Kehn Wolfgang, *Der Handel im Oderraum im 13. und 14. Jahrhundert*, Köln–Graz 1968
Knoll Paul W., *The Rise of the Polish Monarchy. Piast Poland in East Central Europe 1320–1370*, Chicago–London 1972
Kosmana Kronika Czechów, Warszawa 1968
Kriedte Peter, *Die Herrschaft der Bischöfe von Włocławek in Pommerellen von den Anfängen bis zum Jahre 1409*, Göttingen 1974
Księga pamiątkowa prof. Karola Górskiego, b.d.
Kuczyński Stefan M., *Spór o Grunwald. Rozprawy polemiczne*, Warszawa 1972
Kuczyński Stefan M., *Wielka wojna z Zakonem Krzyżackim w latach 1409–1411*, Warszawa 1960

J. 119. Jw.

- Leciejewicz Lech, *Miasta Słowian północnopółabskich*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1968
Leister Ingeborg, *Rittersitz und adliges Gut in Holstein und Schleswig*, Remagen 1952
Łowmiański Henryk, *Początki Polski*, b.d.
Maleczyński Karol, *Bolesław II Krzywousty*, Wrocław 1975
Małowist Marian, *Croissance et régression en Europa XIVE–XVIIIe siècles. Recueil d'articles*, Paris 1972, 3 egz., 1 w j. ang.
Małowist Marian, *Wielkie państwa Sudanu Zachodniego w późnym średniowieczu*, Warszawa 1964
Matuszewski Józef, *Najstarsze polskie zdanie prozaiczne. Zdanie henrykowskie i jego tło historyczne*, Wrocław 1981
Menzel Josef Joachim, *Die Schlesischen Lokationsurkunden des 13. Jahrhunderts. Studien zum Urkundenwesen zur Siedlungs-, Rechts- und Wirtschaftsgeschichte einer Ostdeutschen Landschaft im Mittelalter*, Würzburg 1977
Mielcarz Jan, *Dzieje społeczne i polityczne księstwa śląskiego w latach 1372–1411*, Poznań 1976

Modzelewski Karol, *Organizacja gospodarcza państwa piastowskiego (X–XIII wiek)*, Wrocław 1975, j. niem., pol.
Moulin Leo, *La vie quotidienne des religieux au Moyen Âge, Xe–XVe siècle*, Paris 1978,
Mowat Farley, *Westviking*, opinia o polskim przekładzie pracy, 1971, rkp., masz.
Müller Mertens, *Die Reichsstruktur im Spiegel der Herrschaftspraxis Ottos des Grossen*, Berlin 1980

J. 120. Jw.

Nad Atlasem historycznym Polski, „Mówią Wieki”, 1976, r. XIX, nr 2, s. 31–35
Neatby L.H., „Canadian Historical Review”, 1966, t. 47, j. ang.
Nekuda Vladimir, *Pfaffenschlag, zaniklá středověká ves u Slavonic (Přispěvek k dějinám středověké vesnice)*, Brno 1981
Oldenbourg Zoe, *Le Bûcher de Montségur*, Paris 1959
Osieglowski Jarosław, *Początki słowiańskiej Rugii do roku 1168 (zagadnienia etniczne i polityczne)*, fragment – zakończenie recenzji
Osieglowski Jarosław, *Polityka wewnętrzna Księstwa Rugii (1168–1328)*, Warszawa–Poznań 1975
Osieglowski Jarosław, *Wyspa słowiańskich bogów*, Warszawa 1971
Pernaud Regine, *Christine de Pisan*, Paris 1982
Petersohn Jürgen, *Die südliche Ostseeraum im kirchlich-politischen Kräftespiel des Reich, Polens und Dänemarks vom 10. bis 13. Jahrhundert: Mission, Kirchenorganisation, Kultpolitik*, Köln–Wien 1979
Piastowie w dziejach Polski. Zbiór artykułów z okazji trzechsetnej rocznicy wygaśnięcia dynastii Piastów, red. R. Heck, Wrocław 1975
Planitz Hans, *Die Deutsche Stadt im Mittelalter von der Römerzeit bis zu den Zunftkämpfen*, Weimar 1973
Polska dzielnicowa i zjednoczona: państwo – społeczeństwo – kultura, red. A. Gieysztor, Warszawa 1972
Polska pierwszych Piastów: państwo – społeczeństwo – kultura, red. T. Manteuffel, Warszawa 1968
Pommersches Urkundenbuch, Bd. I, 1786–1253, Köln–Wien 1970, Teil I i II
Potkowski Edward, *Heretycy i inkwizytorzy*, Warszawa 1971
Poulain Claude, *Jacques Coeur*, Paris 1982
Roberto il Guiscardo e il suo tempo. Relazioni e comunicazioni nelle prime giornate normanno-sveve, Roma 1975
Runciman Steven, *The Sicilian Vespers*, Cam. Univ. Press,
Sastrow Bartholomäus, *Herkommen, Geburt und Lauf eines ganzen Lebens, Greifswald 1823–1824*
Schmidt Eberhard, *Die Mark Brandenburg unter den Askaniern (1134–1320)*, Köln–Wien 1973
Schultze Hans K., *Adelsherrschaft und Landesherrschaft. Studien zur Verfassungs- und Besitzgeschichte der Altmark, des ostsächsischen Raumes und des hannoverschen Wendlandes in hohen Mittelalter*, Köln–Graz 1963
Schultze Hans K., *Die Besiedlung der Mark Brandenburg im hohen und späten Mittelalter*, 1979, recenzja i streszczenie

J. 121. Jw.

Schebel Karl, *Die Stralsunder Friede (1370) im Spiegel der historischen Literatur*, Bremen 1970
Schwinges Rainer Christoph, *Kreuzzugsideologie und Toleranz. Studien zu Wilhelm von Tyrus*, Stuttgart 1977
Steffen Wilhelm, *Kulturgeschichte Rügens bis 1815*, Köln–Graz 1963

- Stoob Heine, *Die dithmarischen Geschlechterverbände. Grundfragen der Siedlungs- und Rechtsgeschichte in den Nordseemarschen*, Heide in Holstein 1951
- Strzelczyk Jerzy, *Brandenburgia*, Warszawa 1975
- Szacherska Stella Maria, *Rola klasztorów duńskich w ekspansji Danii na Pomorzu Zachodnim u schyłku XII wieku*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1968
- Szczygielski W., *Miasta w Polsce w XVI–XVIII w. Wybór tekstów źródłowych*, b.d.,
- Szücs Jenő, *Nation und Geschichte*, Budapeszt 1981
- Tazbir Janusz, *Rzeczpospolita i świat. Studia z dziejów kultury XVII wieku*, Wrocław 1971
- Uczony – wychowawca – organizator. Tadeusz Manteuffel. *Historyk wobec historii. Rozprawy nieznanne, pisma drobne, wspomnienia*, oprac. S. Trawkowski, Warszawa 1976
- Urkunden und erzählende Quellen zur deutsche Ostsiedlung im Mittelalter*, Teil I, Mittel- und Norddeutschland, Ostseeküste, Teil II, Schlesien, Polen, Böhmen-Mähren, Österreich, Ungarn-Siebenbürgen, Darmstadt 1968–1970
- Walachowicz Jerzy, *Landwójtowstwo na Pomorzu Zachodnim. Kształtowanie się zarządu terytorialnego w dobie pokaształańskiej*, Poznań 1969, 2 egz.
- Warnke Dieter, *Wicken an der südlichen Ostseeküste. Zur wirtschaftlichen und gesellschaftlichen Rolle der Wicken im mittelalterlichen Feudalstadt*, Berlin 1977
- Weibull Curt, *Lübecks sjöfart och handel på de nordiska rikena 1368 och 1398–1400*, „Scania”, 1966, t. XXXII, s. 1–123
- Wędzki A., praca dotycząca kolonizacji na prawie niemieckim i jej roli w rozwoju miast polskich, fragment recenzji i notatek
- Wielgosz Zbigniew, *Wielka własność cysterska w osadnictwie pogranicza Śląska i Wielkopolski*, Poznań 1964, fragment
- Wielopolski Alfred, *Drogi rozwoju gospodarczego wsi i miast zachodniopomorskich w latach 1850–1951*, „Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza”, 1958, t. IV, z. 1, s. 209–275
- Wiśniewski Jerzy, *Początki układu kapitalistycznego na Pomorzu Zachodnim w XVIII wieku*, „Studia i Materiały do Dziejów Wielkopolski i Pomorza”, 1958, t. IV, z. 1, s. 135–207
- Zaddach Bernd Ingolf, *Die Folgen des Schwarzen Todes (1347–1351) für den Klerus Mitteleuropas*, Stuttgart 1971
- Zielińska Krystyna, *Zjednoczenie Pomorza Gdańskiego z Wielkopolską pod koniec XIII wieku. Umowa Kępińska 1282*, Toruń 1282, Toruń 1968

ANEKS 9

J. 224. Korespondencja wychodząca

Beumann Helmut	b.d.	1. 3 + zał. bibliografia do historii Śląska
Boras Z.	1972	1. 1
Classen Peter	b.d.	1. 1
Dubois Henri	b.d.	1. 1
Engel Evamaria	1963–1967, b.d.	1. 3
Epperlein Sigfrid	b.d.	1. 2
Fritze Wolfgang H.	1960–1977, b.d.	1. 10
Geyer D.	1977	1. 1
Graus Frank	b.d.	1. 1
Hellmann Manfred	1977	1. 1
Grudziński Tadeusz	1963	1. 1
Janáček Josef	1957	1. 2
Jeamin	b.d.	1. 2

Kahl Hans Dietrich	b.d.	1. 1
Kalisch Hans	1960, b.d.	1. 2
Kaufhold Karl Heinrich	1971–1977	1. 3
		na odwrocie kopii listu list od Rafała Karpińskiego, b.d.
Klarl Helga	b.d.	1. 1
Kühn Walter	1972	1. 1
„Kultura”	b.d.	1. 1
Kürbis Brygida	1962	1. 1
Legowicz Jan	1982	1. 1
Ludat Klaus	1977, b.d.	1. 9
Mandrou R.	b.d.	1. 1
Melis Federigo	1971	1. 1
Menzel F.	1972–1976	1. 2
Nichtweiss Johannes	b.d.	1. 4
Rhode Gotthold	b.d.	1. 2
Rudolph Wolfgang	1957	1. 1
Schlesinger Walter	1972	1. 1
Schmidt Roderich	b.d.	1. 2
Silva de Jose Gentil	1962–1973	1. 18
Sproemberg	b.d.	1. 1
Stromer Walter	1971	1. 3
Sydow Jürgen	1976–1977	1. 5
„Tygodnik Powszechny”	b.d.	1. 1
Warnke Charlotte	1975	1. 1
Weczerka Hugo	1975	1. 1
Weinrich Lorenz	b.d.	1. 1
Wielopolski Alfred	1959	1. 1
Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Kielcach	1980	1. 1
Zake Helmut	1972–1977	1. 2
„Zapiski Historyczne”	1973	1. 1
Zernack Klaus	1972–1975	1. 12
Zientara Andrzej	1957, b.d.	1. 2
Zientara Maria	1956–1971, b.d.	1. 14
Zientara Piotr	1957	1. 1
Zientara Wawrzyniec	b.d.	1. 2

ANEKS 10

J. 225. Korespondencja wpływająca. Osoby A–B

Abel Wilhelm	1974	1. 1
Allman Adam	1974	1. 1
Arnold Udo	1981, b.d.	1. 2
Baczkowski Krzysztof	1980–1981	1. 4
Bajaja Władysław	1979–1982	1. 2
Barański Marek	1970–1976, b.d.	1. 5
Barciak Antoni	1982	1. 1
Bartnicki Andrzej	1974–1980	1. 4 + zaproszenie
Berghauzen Janusz	1957–1974	1. 12
Bermfried Hans Dieter	1983	1. 1
Beumann Helmut	1976–1977	1. 2

Biedka Eugeniusz	1957	1. 1
Biskup Marian	1958–1983	1. 108
Bogucki Ambroży	1975–1978	1. 3
Borowska Danuta	1980	1. 1
Brankač Jan	1960–1963, b.d.	1. 4
Brzozowski Stanisław	1980	1. 2
Buczek Karol	1976–1977	1. 9
Budkowa Zofia	1970	1. 1
J. 226 Osoby C–F		
Centnowski Jerzy	1980	1. 1
Chelbowczyk Józef	1981	1. 1
Choroszkiewicz Anna	1971–1976	1. 3
Chyczewska Teresa	1976	1. 1
Chynczewska L.		
(A. Mirecka, E. Wilamowska)	1975	1. 1
Classen Peter	1971–1981	1. 4
Crone Marie-Luise	1982	1. 2
Czapliński Władysław	1965, 1977	1. 2
Dann Otto	1983	1. 2
Degenfeld Christoph	1959	1. 1
Dobroński Adam	1972	1. 1
Dorosz A., Doroszowa J.	1976, 1982	1. 2
Dowiat Jerzy	1961, b.d.	1. 2
Drejer Witold	1979	1. 1
Dubois Henri	1978–1979	1. 3
Duby Georges	1970	1. 1
Dziewulski Wł.	1970, 1975	1. 2
Eggert Wolfgang	1980	1. 1
Engel Evamaria	1963–1982	1. 12
Epperlein Sigfrid	1968–1981	1. 15
Ewe Herbert	1962–1986	1. 12 + zawiadomienie o śmierci
Feith J.	1961	1. 1
Franz Günter	1959–1960, b.d.	1. 3
Friedland Klaus	1974, b.d.	1. 2
Floria B.	b.d.	1. 1
Fray Elżbieta, Kozakiewicz	1953	1. 1
Friedmann Bernhard	1977–1983	1. 8
Fritze Konrad	1960–1982, b.d.	1. 16
Fritze Wolfgang H.	1958–1983, b.d.	1. 18
J. 227 Osoby i instytucje G–J		
Garlicki Andrzej	1978	1. 1
Gawrysiakowa Janina	1984	1. 1
Geremkowie Bronisław i Hanna	1958–1971, b.d.	1. 8
Geyer D.	1977	1. 1
Goff Jacques Le	1962–1970, b.d.	1. 5
Górski Karol	1968–1980	1. 8
Graus[?] Frank	1954–1978	1. 8
Grott Bogumił	1975–1976	1. 2
Grudziński Tadeusz	1963	1. 3

Gumiński Tadeusz	1969, 1971	1. 2
Halaga Ondrej R.	1971–1973	1. 3
Hausmann Karl	1981	1. 2
Heitz	1961	1. 1
Hellmann Manfred	1977	1. 2
Herburt Tadeusz	1979	1. 1
Hertel Jacek	1981–1982	1. 3
Hilton Rodney H.	b.d.	1. 1
Historische Archiv Stadt Köln	1972	1. 1
Hoszowski Stanisław	1956	1. 1
Hron[?] Mirosław	1980	1. 1
Ihnatowicz Ireneusz, Jadwiga, Ewa	1961–1974	1. 9
Irgang Winfried	1977–1978	1. 2
Janáček Josef	1957	1. 2
Jasiński Kazimierz	1968–1981	1. 24
Jud Rudolf	1982	1. 1
J. 228. Osoby K		
Kahl Hans Dietrich i Andrea	1970–1982, b.d.	1. 33
Kalisch Johannes	1958–1983	1. 23
Kamiński Tadeusz	1977	1. 2
Kamler[?] Marian	1974	1. 1
Kozłowska-Kamzowa Alicja	1976	1. 1
Karpiński Rafał	1966–1973, b.d.	1. 4
Kaufhold Karl-Heinrich	1971–1977	1. 7
Kehn Wolfgang	1969	1. 2
Klarl Helga	1974–1983	1. 4
Kłoczowska K.	1977	1. 1
Kłoczowski Jerzy	1972	1. 1
Knabe L.	1959	1. 1
Kobylkova C.	1980	1. 1
Koczy Leon	1979–1980	1. 2
Kompan O.S.	1963	1. 1
Königsberger Helmuth G.	1964	1. 1
Körmendy Adrienne, József, László	1974–1983	1. 17
Kotula Franciszek	1971, 1975	1. 6
Krauthaim Hans-Jobst	1983	1. 1
Krasuski Jerzy	1969	1. 1
Krawczyk A. i inni	b.d.	1. 1
Krüger Hans-Jürgen	1975	1. 1
Krupska Anna	1979	1. 2
Kube Ursula	1981	1. 1
Kuczyński Jürgen	1956	1. 1
Kuczyński Stefan K.	1961–1977	1. 7
Kühn Walter	1972	1. 3
Kulecki Michał	1980	1. 1
Kulizi[?] Andreas	1972–1977, b.d.	1. 5
Kürbis Brygida	1963–1982	1. 5
Kurynzawa Takeo	1982	1. 1
J. 229. Osoby L–M		
Labuda Gerard	1961–1981	1. 23

Langer Dieter	1974–1975	1. 3
Langewicz Gudrum i Helga	b.d.	1. 1
Lengauer Włodzimierz	1980	1. 2
Lepszy Kazimierz	1955, 1958	1. 3
Lesiński Henryk	1958–1963, b.d.	1. 5
Leśnodorski Bogusław	1972	1. 1
Lichaczewska Krystyna	1973	1. 1
Lingenberg Heinz	1982–1983	1. 4
Ludat Herbert	1967–1981	1. 29
Ludwig Michael	1977–1983	1. 3
Łepkowski Tadeusz	1976	1. 1
Madurowicz-Urbańska Helena	1980	1. 2
Malott[?] Euser	1976	1. 1
Małowistowie Marian i Izabela	1955–1983	1. 52
Manikowscy Halina i Adam	1982–1983, b.d.	1. 4
Mandrour R.	1970–1975	1. 3
Marchal Guy	1977–1978	1. 2
Masche Erich	1963–1982	1. 9
Mączakowie Antoni, Anita i inni	1955–1972, b.d.	1. 5
Melis Federigo	1970	1. 1
Menzel F.	1972–1977	1. 3
Michałowski Roman	1975, 1979	1. 2
Mikulski Zdzisław	1982	1. 1
Murzynowska Krystyna	1978	1. 1
Müller Michael	1980	1. 1
Müller X.	1959	1. 1
Myśliński Kazimierz	1969–1971	1. 3
J. 230. Osoby i instytucje N–R		
Nellessen Dieter	1980	1. 1
Nichtweiss Johannes	1956–1958	1. 5
Nodronek[?] Ryszard	1972	1. 1
Nowak Bronisław	1981	1. 1
Nykonezi[?] J.	1965	1. 1
Osięgłowski Jarosław	1968–1971	1. 3
Pach P.S.	1956	1. 1
Pakulski Jan	1981	1. 1
Pannach H.	1967	1. 1
Pempus Bogumił	1974	1. 1
Peters Jan	1957–1959	1. 5
Petersohn Jürgen	1980	1. 2
Petneki Éva	1971–1976	1. 5
Piasecki Grzegorz	1977	1. 2
Piskorski Jan	1980–1983	1. 5
Polski Słownik Biograficzny	1946	1. 2
Quirin H.	1974	1. 1
Rákosnik Henryk	1971	1. 1
Reissland Manfred	1957	1. 1
Rewski Zbigniew	1976–1978	1. 3
Rhode Gotthold	1974–1982	1. 9
Riha O.	1971	1. 1
Rokicka Janina	1970	1. 1

Romano Ruffino	1963–1967, b.d.	1. 7
Romanowa Maria	1964	1. 2
Rosłoński Tadeusz	1973	1. 1
Rudolph Wolfgang	1957	1. 2
Rymar Edward	1978	1. 1
J. 231. Osoby S		
Samsonowicz Henryk, Agnieszka i inni	1960–1976, b.d.	1. 9
Schich Winfried	1981	1. 1
Schildhauer J.	1958–1982, b.d.	1. 7
Schlesinger Walter	1972	1. 3
Schmidt Roderich	1957–1970	1. 6
Schramm Gottfried	1975	1. 1
Schröder Hildegard	1978	1. 1
Schultze E.U.	1974	1. 2
Schwinges[?]	1978	1. 1
Silva de Jose Gentil i Geneviève	1961–1982, b.d.	1. 57
Slapnička František	1956	1. 1
Slawik Wincenty	1958	1. 1
Smahel František	1976–1977	1. 3
Spustek J.	b.d.	1. 1
Stark Walter	1966–1970	1. 5
Stefanescu H.	1960	1. 1
Stępakowie	1971	1. 1
Stoob Heinz	1961	1. 1
Stromer Wolfgang von	1971–1972	1. 3 + zał. kkp. dot. Arnolda Poltusa
Strzelczyk Jerzy	1971–1983	1. 22
Sydow Jürgen	1975–1980	1. 11
Szatańska M.	1972	1. 1
Sztetyło Janusz	1963–1975	1. 5
Szultka Barbara	1977–1978	1. 3
Ślaski Kazimierz	1963	1. 1
J. 232. Osoby i instytucje T–Ż		
Tenenti Alberto	1978	1. 1
Tichonov J.A.	b.d.	1. 1
Tiešlik Dušan	b.d.	1. 1
Töpfer Bernhard	1967–1981	1. 5
Topolski Jerzy	1975	1. 1
Tóth Béla	1980	1. 1
Tymowski Michał	1970	1. 1
Trynkowscy Jan i Danuta	1979	1. 1
Tyszkiewicz Lech	1980	1. 1
Unger M.	1960	1. 1
Wachowiak B.	1956	1. 1
Warnke Charlotte	1975–1981, b.d.	1. 10
Wasilewski Tadeusz	1965	1. 1
Weczerka Hugo	1965–1977	1. 10
Weinrich Lorentz	1972	1. 1
Widera B.	1970	1. 1
Wielopolski Alfred	1958–1961	1. 5

Wielowiejska Helena	1982	1. 1
Wiesiołowski Jacek	b.d.	1. 1
Wilamowska Elżbieta	b.d.	1. 1
Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Szczecinie	1967	1. 1
Wojtyła Karol	1973	1. 1
Wyczański Andrzej	1967	1. 1
Wyrobisz Andrzej	1963–1964	1. 3
Wyrozumski Jerzy i Bożena	1976–1981	1. 6
Zahorski Andrzej	1967, 1973, b.d.	1. 3
Zake Helmut	1959–1977, b.d.	1. 9
Zemlička Josef	1979	1. 1
Zernack Klaus	1963–1983	1. 29
Zientara Andrzej	1969, b.d.	1. 2
Zientara Maria	1953–1971	1. 8
Zientara Piotr	1958, 1976, b.d.	1. 3
Zujan Gavia José A.	1979	1. 1
Żytkowicz Leonid	1972–1981	1. 5

ANEKS 11

J. 234 Recenzje prac B. Zientary

- Górski Karol, *Ocena książki doc. dr. Benedykta Zientary „Historia powszechna średniowiecza”*, przed 1968
- Kiersnowski Ryszard, *Opinia o pracy Benedykta Zientary „Henryk Brodaty i jego czasy”*, przed 1975
- Kula Witold, *Opinia o „Historii gospodarczej Polski” B. Zientary, A. Mączaka, I. Ihnatowicza i Z. Landaua*, 1963
- Labuda Gerard, *Recenzja wewnętrzna pracy B. Zientary „Szkice szczecińskie”, cz. I*, 1957
- Lalik Tadeusz, B. Zientara, *„Historia gospodarcza Polski do połowy XV w.”. Uwagi recenzyjne*, przed 1963
- Lampasiak Henryk, *Recenzja książki Benedykta Zientary pt. „Szczecin u schyłku średniowiecza”*, przed 1963
- Małowist Marian, *„Historia gospodarczej Polski” B. Zientara, A. Mączak, I. Ihnatowicz, Z. Landau*, ok. 1963
- Radwan Mieczysław, *Dzieje małopolskiego hutnictwa żelaznego w wiekach XIV–XVII w oświetleniu mgra Benedykta Zientary*, 1955
- Stępieniowa J., B. Zientara *„Szczecin u schyłku średniowiecza”*, przed 1963
- Trawkowski Stanisław, *Opinia o pracy prof. dra Benedykta Zientary „Historia społeczeństwa polskiego” (część średniowieczna pracy zbiorowej B. Zientary, A. Mączaka, I. Ihnatowicza)*, 1975
- Wachowiak Bogdan, *Doc. B. Zientara „Historia Pomorza Zachodniego w l. 1295–1464”*, 1960
- Wielopolski A., *Recenzja pracy Benedykta Zientary „Szkice szczecińskie”*, przed 1968
- Benedykt Zientara *„Henryk Brodaty i jego czasy”*, ok. 1978
- Opinia ogólna o pracy Benedykta Zientary „Świt narodów europejskich. Powstanie świadomości narodowej na obszarze Europy pokarolińskiej”, 529 + 71 stron tekstu i przypisów w maszynopisie*, ok. 1982
- Opinia o „Historii Powszechnej Średniowiecza” doc. dra B. Zientary*, autor nieustalony, przed 1968
- Uwagi o pracy B. Zientary „Dzieło Agricoli na tle rozwoju górnictwa i hutnictwa środkowoeuropejskiego w późnym średniowieczu”*, autor nieustalony, przed 1957

ANEKS 12

J. 237 Korespondencja wpływająca do żony i synów

Maria Zientarowa		
Berghausen Janusz	1958, 1964	1. 2
Biezuńska-Małowist Iza	1971	1. 1
Biskup Marian	1964, 1966	1. 2
Chatonel Guy	1969	1. 1
Fritze Wolfgang H.	1982	1. 1
Siostra Jadwiga	1968–1975	1. 3
Kahl Andrea	1979	1. 1
Lewandowska Władysława	1960, 1982	1. 3
Pistorius Thomas	1983	1. 1
Płaczkowski Kazimierz	1958, 1960, b.d.	1. 7
Warnke Charlotta	1977	1. 1
Zientara Andrzej	1967	1. 2
Darek, Edward, Hanka; Jadzia, Jagoda, Kazimir, Kazio, Piotr, Stach, Wanda	1956–1976	1. 21
Nadawcy nieustaleni	1958, b.d.	1. 2
Andrzej, Piotr, Wawrzyniec Zientarowie		
Berghausen Janusz	1957, b.d.	1. 5
Biezuńska-Małowist Iza	1962–1971	1. 3
Rodzice	1957, 1975	1. 14
Dziadkowie	b.d.	1. 1
Nadawcy nieustaleni	1968, 1974, b.d.	1. 2

ANEKS 13

J. 246. Drobne prace obce

- Czajka Michał, *Hiszpania. Przyczyny i przebieg wojny domowej 1936–1939*, b.d., masz. z odrębnymi poprawkami
- Engel Evamaria, *Feudalherren, Lehnbürger und Bauern in der Altmark. Eine Analyse der ländlichen Sozialstruktur anhand des brandenburgischen Landbuchs von 1375*, Thesen zur Dissertation, b.d., masz. powiel., j. niem.
- Eve Herbert von, *Rügensche Flurnamen des Mittelalters und ihre Bedeutung für die historische Geographie*, b.d., druk, j. niem., k. 31–37
- Koczerska Maria, *Grupa rodzinna w społeczeństwie stanowym: rodzina szlachecka w Polsce późnośredniowiecznej*, plan pracy, b.d., masz.
- Łydkowska Urszula, *Wystawa „Skarby Muzeum Archeologicznego” w Poznaniu*, 1975
- Rutkowski Adam, *Bibliografia prac opublikowanych*, po 1980
- Storia d'Italia: una nascita difficile*, b.d.
- Szultka Zygmunt, *Wieś zachodniopomorska w drugiej połowie XVII i XVIII w. Przegląd źródeł i literatury*, b.d.
- Tyszkiewicz Jan, *Człowiek w średniowiecznej Polsce*, konspekt, część informacyjna, b.d.
- Naród państwowy*, autor nieustalony, b.d.
- Pojęcie korony i godności królewskiej u kronikarzy i w hagiografii*, autor nieustalony, b.d.
- Analiza pojęcia narodu – omówienie pracy, autor nieustalony, b.d.
- Etnologia historyczna – rozważania dotyczące metod badawczych, autor nieustalony, 1980
- Dzieje diecezji częstochowskiej – przypisy do pracy nieustalonego autora, b.d.

Historia Małopolski – literatura do pracy nieustalonego autora, b.d.
Sztuka romańska okręgu kaliskiego – bibliografia do pracy nieustalonego autora, b.d.

ANEKS 14

J. 215 Prace drukowane B. Zientary

- Górnictwo i hutnictwo środkowoeuropejskie w dobie działalności Agricoli*, [w:] *Georgius Angricola 1494–1955*, Wrocław 1957, s. 7–28, 2 egz.
- La crise agraire dans La Marche de Wkra (Uckermark) au XIV siècle. Une contribution à l'étude de la structure agricole des pays cotiers de la Baltique*, résumé, 1961, s. 125–128
- Odra: droga czy bariera* (W. Kehn, *Der Handel im Oderraum im 13. und 14. Jahrhundert*, Köln 1968), recenzja, „Przegląd Historyczny”, 1970, t. LXI, z. 1, s. 112–119, 2 egz.
- Études baltes: colloque à Varsovie*, „Acta Poloniae Historica”, 1973, t. 28, s. 249–250, 2 egz.
- Listy do redakcji (w sprawie błędów przy publikacji artykułu H. Anderssona, „Procesy urbanizacyjne w Szwecji do około 1200 r.”)*, „Zapiski Historyczne”, 1973, t. XXXVIII, z. 4
- Une voie d'ascension sociale aux XIIIe–XIV siècles. Les « locatores » en Europa centrale*, [w:] *Dodicesima Settimana di Studio. Gerarchie economica e gerarchie sociali. Secoli XII/XVIII*, Prato 1980, s. 33–52, 2 egz.
- Jak powstała Brandenburgia ? Kilka uwag w związku z pracą Hansa K. Schultzego*, „Zapiski Historyczne”, 1982, t. XLVII, z. 4, s. 117–128, 2 egz.
- La conscience nationale en Europe occidentale au Moyen Âge. Naissance et mécanismes du phénomène*, „Acta Poloniae Historica”, t. XLVI, 1982, s. 5–30, 2 egz.
- Nowe dzieło o Zakonie Krzyżackim (w związku z książką Hartmuta Boockmana, Der Deutsche Orden. Zwölf Kapitel aus seiner Geschichte*, München 1981, 320 s.), „Przegląd Historyczny”, 1982, t. LXXXIII, z. 3–4, s. 307–315, 2 egz.
- Die Entwicklung der Städte im Niederoderraum im 13. Jahrhundert im Zusammenhang mit den Anfängen des Kornexports*, [w:] *Seehandelszentren des nördlichen Europa: der Strukturwandel vom 12. zum 13. Jahrhundert*, Bonn 1983, s. 147–157, 2 egz.
- Struktura chłopów w Polsce średniowiecznej*, [w:] *Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století*, Praha 1984, s. 154–190